Raak magazine

NOVEMBER
DECEMBER
2026

Vooruitblik Sintfeest & Driekoningentocht

EXTRA Wandelkalender

"Naar het voetbal gaan voelt als thuiskomen"

Acteur Peter Thyssen en Raak-vrijwilliger Priscilla Stradiot over hun plekken met betekenis

Sociale media en jongeren: wie bepaalt de grens?

Recepten: de smaken van de feesten

TIJDSCHRIFTEN
TOELATING · GESLOTEN VERPAKKING
3200 AARSCHOT 1 - BC 11145

Afgiftekantoor: 3200 Aarschot 1 - Maandblad,
verschijnt tweemaandelijks - P106432

"De Septemberverklaring van de Vlaamse regering die het sociaal-cultureel werk opnieuw beknot: dat treft mij tot diep in mijn vezels."

JO DE SMET, GEDELEGEERD BESTUURDER RAAK
PAGINA 25

Toen in november ...

Val van de Berlijnse Muur

Op 9 november 1989 viel de Berlijnse Muur. Daarmee kwam er na 28 jaar een einde aan de scheiding tussen Oost- en West-Berlijn. De Berlijnse Muur werd gebouwd in 1961 en was in Berlijn ongeveer 45 kilometer lang. De val kwam er na een chaotische persconferentie van DDR-politicus Günter Schabowski, die aankondigde dat de grenzen zouden worden opengesteld. Als reactie trokken heel wat Oost-Duitsers naar de muur, waarna de grenswachters uiteindelijk de poorten openden.

Einde van de Eerste Wereldoorlog

Ieder jaar herdenken we op 11 november een belangrijk moment: de ondertekening van de wapenstilstand tussen de geallieerden en Duitsland. Die betekende het einde van de Eerste Wereldoorlog. Al om 5 uur 's ochtends werden de handtekeningen gezet, maar de wapenstilstand zelf ging pas om 11 uur in. Tijdens die laatste zes uur vielen aan beide kanten nog veel slachtoffers.

Moord op John F. Kennedy

Zelfs na 63 jaar staan de beelden nog op ons netvlies gebrand. Op 22 november 1963 omstreeks 12.30 uur lokale tijd werd president John F. Kennedy in zijn limousine neergeschoten tijdens een bezoek aan Dallas, Texas. Lee Harvey Oswald, een voormalige Amerikaanse marinier, werd later aangehouden als verdachte van de aanslag. Twee dagen na de arrestatie werd Oswald zelf doodgeschoten door nachtclubeigenaar Jack Ruby tijdens een politietransport.

34%

Dit aandeel van de Belgische eigenaars van een woning die meer dan vijf jaar geleden is gebouwd, heeft de afgelopen vijf jaar de thermische isolatie, de ramen of het verwarmingssysteem van hun woning verbeterd. Dat blijkt een onderzoek van het Belgische statistiekbureau Statbel.

Levenswijsheid van de maand

"When the power of love overcomes the love of power, the world will know peace"

(Wanneer de kracht van liefde de liefde voor macht overwint, zal de wereld vrede kennen)

Jimi Hendrix

Gitarist en muzikant Jimi Hendrix werd geboren op 27 november 1942. Deze bekende quote wordt aan Hendrix gelinkt rond de periode van Woodstock (1969) toen de vredesbeweging zijn hoogtepunt kende. Nochtans wijzen historici erop dat de quote al ouder is en waarschijnlijk kan toegeschreven worden aan de 18e-eeuwse Britse premier William Ewart Gladstone.

INHOUD

NOVEMBER-DECEMBER 2026

4 Geraakt/Touché

6 **Dubbelspraak**
Peter Thyssen en Priscilla Stradiot

11 Dossier
Naast thuis, werk en school: derde plekken

15 **Mijmering**
Jan Kint wil ontmoetingscentrum redden

16 Beeldspraak
Samentuin Het Wijveld

18 **Raak-raket**
Op verkenning in Hasselt

20 Afspraak
Driekoningentocht in Kuregem (Anderlecht)

22 **Altijd Raak!**
Raakpunten in actie

25 Vrijspraak
Jo De Smet over de kost van besparen

26 **Raak-Sintfeesten**
Alle kinderen blij

28 Samen Sporten

30 **Lekker Raak**
Raak Luchteren Baarle test recepten voor de feesten

34 Radar
Ooit iets (compleet) anders

36 **Tegenspraak**
Moeten de regels voor sociale media bij jongeren strenger?

40 Lofspraak
Met minimale middelen maximaal resultaat: het pop-upcafé

42 **Zweedse puzzel en Quiz!**

44 Ruggespraak
Professor Stijn Oosterlinck

46 **Drie Rake Vragen**
Herbestemmer Caroline Staessens

Raak Magazine is het ledenblad van Raak vzw, dat buurten doet bruisen en waar ontmoeting centraal staat. Zo bouwen we op meer dan 450 plaatsen aan plekken waar het fijn is om te leven, en waar altijd iets te beleven valt. Voor Raak-leden is Raak Magazine inbegrepen in hun lidmaatschapsbijdrage van 35 euro per jaar.

Ook lid worden? Stuur ons een berichtje via www.raakvzw.be/contact of kijk op www.raakvzw.be/afdelingen voor een Raakpunt in je buurt.

Adreswijziging? 02 246 52 52, info@raakvzw.be of Raak vzw, Urbain Britsierslaan 5, 1030 Schaarbeek.

Geraakt / Touché

Goed nieuws is geen nieuws? Klopt niks van, en dat willen we bewijzen. Daarom brengen we je iedere editie van Raak Magazine een portie positiviteit!

tekst Nona Heremans

Vogelgeluiden verminderen stress

Volgens een recente studie kan tien minuten in een stedelijk bos luisteren naar vogelgezang het stressniveau van studenten bijna halveren. Onderzoekers lieten 106 studenten plaatsnemen in een groen bosgebied of op een druk plein, terwijl ze via een hoofdtelefoon vogelgeluiden of verkeerslawaai hoorden. De combinatie van natuur en vogelgezang zorgde voor de sterkste positieve effecten: minder stress, meer positieve emoties en een groter gevoel van herstel. De groene omgeving en het geluid van vogels hadden afzonderlijk een gunstig effect, maar samen versterkten ze elkaar aanzienlijk. De onderzoekers concluderen dat goed ingerichte stedelijke groenzones een eenvoudige en toegankelijke manier kunnen zijn om het mentale welzijn te verbeteren.

Meer inschrijvingen voor knelpuntberoepen

Het nieuwe academiejaar ging in september van start met goede cijfers: er zijn namelijk meer inschrijvingen voor STEM- en zorgopleidingen. Die zijn dit academiejaar zelfs de sterkste groeiers aan Vlaamse hogescholen. Vooral richtingen zoals chemie, biotechnologie, bouw, medische beeldvorming, laboratoriumassistent en verpleegkunde trekken meer studenten. Die groei is belangrijk omdat veel van deze opleidingen voorbereiden op knelpuntberoepen.

Europees recordjaar voor windenergie, recordgroei zonne-energie in Afrika

Afrika beleeft een sterke zonne-energieboom en zal dit jaar naar verwachting 17 gigawatt aan nieuwe capaciteit installeren, ongeveer 50 procent meer dan vorig jaar. In 36 van de 54 Afrikaanse landen wordt een recordgroei verwacht, terwijl 19 landen hun zonnecapaciteit zelfs meer dan verdubbelen. Dankzij de sterk dalende kostprijs kiezen steeds meer bedrijven en gezinnen voor zonne-energie.

In Europa wordt dan weer volop ingezet op windenergie. In de eerste helft van dit jaar werd in Europa 30 procent meer nieuwe windenergiecapaciteit gebouwd dan in dezelfde periode vorig jaar. De sector verwacht tegen het einde van dit jaar tot 24 gigawatt aan nieuwe turbines.

Meer speeltuinen zorgen voor minder mentale problemen

Dat buitenspelen goed is voor de ontwikkeling van kinderen was al langer geweten. Maar onderzoekers van de Universiteit van Exeter hebben nu ontdekt dat het effect daarvan veel langer blijft hangen dan gedacht. Kinderen die als peuter vaak buitenspelen, hebben tot hun achtste minder kans op gedrags- en mentale gezondheidsproblemen. Daarvoor analyseerden de onderzoekers gegevens van meer dan 4.000 kinderen en ze zagen een duidelijk verband tussen buitenspelen en een betere psychische gezondheid. Elke extra dag buitenspelen per week tussen twee en vier jaar verhoogt de kans op een gezond mentaal profiel later met 6 tot 14 procent. Het positieve effect geldt zowel voor minder probleemgedrag, zoals hyperactiviteit en agressie, als voor minder angst en depressieve klachten.

Een gezondere levensstijl kan dementie met 13 jaar uitstellen

Een gezonde levensstijl kan het risico op dementie aanzienlijk verkleinen en de aandoening mogelijk jarenlang uitstellen. Onderzoek toont aan dat vermijdbare risicofactoren zoals roken, hoge bloeddruk, diabetes en een hoog cholesterolgehalte een belangrijke rol spelen bij veel gevallen van dementie. Deze factoren houden verband met schade aan de bloedvaten in de hersenen en veranderingen die de ontwikkeling van dementie kunnen versnellen. Een grote Amerikaanse studie stelde vast dat mensen zonder deze risicofactoren gemiddeld bijna dertien jaar langer zonder dementie leefden.

20 procent van de bananen en chocolade is fairtrade

We eten tegenwoordig meer fairtrade. Dat blijkt uit het nieuwe jaarrapport van Fairtrade Belgium. Vooral eerlijke bananen en chocolade doen het goed in de Belgische supermarkten. Maar liefst 20,2 procent van de verkochte bananen en 22,7 procent van de chocolade was in 2025 Fairtrade-gecertificeerd. Concreet betekent dat dat 1 op de 5 bananen en 1 op de 5 chocoladerepen die in ons land gegeten worden onder eerlijke omstandigheden geproduceerd is.

Regenwater om steden te verkoelen

Afgelopen zomer was er eentje voor de geschiedenisboeken, door de vele warmterecords die gebroken werden. Wetenschappers van de Universiteit van Manchester (UoM) vonden een doeltreffende manier om stedelijke hittegolven te beperken. Daarvoor voerden ze simulaties uit in een dichtbevolkte woonwijk in Tokio. Door opgeslagen regenwater tijdens warme periodes over daken te verspreiden, koelen gebouwen en hun omgeving af via verdamping. Met deze techniek vermindert het aantal uren met extreme hitte in steden met meer dan 20 procent. Het systeem maakt gebruik van regenwater dat anders verloren zou gaan en kan relatief eenvoudig worden geplaatst op bestaande gebouwen.

Dubbelspraak

Acteur Peter Thyssen en Raak-vrijwilliger Priscilla Stradiot vertellen over de plekken die voor hen een grote betekenis hebben.

"Naar het voetbal gaan voelt als thuiskomen"

Waar kun je terecht als je niet thuis, op school of op het werk bent? Voor sommigen is dat de voetbaltribune, voor anderen de jeugdbeweging of een vrijwilligersvereniging. Wat maakt zulke plekken om samen te komen zo belangrijk?

Tekst Hilde Van Malderen • Foto's Steef Jansen

Peter: "Toen ik zes jaar was, nam mijn buurman me op een zondagmiddag mee naar de Freethiel, het stadion van SK Beveren. Ik was wel al eens meegeweest naar de plaatselijke voetbalclub in mijn dorp Sint-Gillis-Waas, maar zo'n stadion uit eerste klasse ... Ik kreeg er een geel-blauwe supporterssjaal en een hotdog. Ik was meteen verkocht. Samen vóór iets zijn, geeft een ongelooflijk krachtig gevoel. Ik werd daar instant gelukkig van. Als je gaat supporteren, komt er een gelukshormoon vrij. In 1979 is SK Beveren voor het eerst kampioen geworden. Dan denk je helemaal dat je koning bent."

Priscilla: "Ik zit in verschillende verenigingen. Zo ben ik voorzitter van de plaatselijke Gezinsbond en van de lokale afdeling van Wiegwijs, de vrijwilligers die op een consultatiebureau kindjes meten en wegen. Ik ben hun contactpersoon, stel de lijsten op en doe de medische bestellingen voor de dokter. Voor mij zijn die plekken heel belangrijk, omdat ik niet meer werk. Sinds tien jaar ben ik met medisch pensioen. Voordien werkte ik als verpleegster."

"Ik denk dat je gelukshormoon vrijkomt bij alles wat je doet buiten het dagdagelijkse."

PETER

Peter: "Een heel zwaar beroep."

Priscilla: "Klopt. Ik ben een prematuurtje en mijn spieren en gewrichten zijn nooit goed gevormd, waardoor mijn job te zwaar werd. Daarom hou ik me met heel wat andere zaken bezig, zodat ik mezelf toch nog nuttig voel. Ik doe dat als vrijwilliger, want ik word niet betaald, al komt er wel heel wat bij kijken. Vroeger zat ik ook bij de Chiro van Zwijndrecht. De vriendschappen uit mijn Chiro-verleden zijn voor het leven."

Peter: "Die plekken geven je de mogelijkheid om je kijk op de wereld te verbreden. Dat heb je op het voetbal, in de jeugdbeweging of andere verenigingen. Ik was bij de KSA, hier onder de toren, heel lokaal. Ook daar wordt je kijk op de wereld groter. Het gaat niet alleen maar om wat je zelf doet of denkt in je leven."

Stel: we nemen je vrijwilligerswerk of je voetbal weg uit je leven?

Peter: "Ik zou verder kunnen zonder het voetbal, maar mijn leven zou er armer uitzien. Ik zou minder gelukshormoon vrijmaken."

Priscilla: "Ik heb echt mensen en sociale contacten nodig. Ik zou een pak eenzamer zijn, zeker omdat ik niet werk. Dan zou ik me niet goed voelen."

Peter, jij bent een freelance acteur. Dat betekent ook dat je geen vaste groep collega's hebt waar je altijd mee samenwerkt. Mis je dat gevoel?

Peter: "De acteursgilde organiseert een keer per jaar een nacht van de acteur, maar ik ga ook veel kijken naar andere voorstellingen. Zo kom ik mijn collega's op de beste manier tegen. Vroeger was ik wel vast in dienst, dat kon toen nog. Je moest minimaal elf voorstellingen per maand spelen voor een maandloon. Dat is helemaal veranderd. Ook met anciënniteit wordt geen rekening meer gehouden."

Maakt je dat onrustig?

Peter: "Nee, ik ben sinds 2003 zelfstandig en dat geeft ook een zekere vrijheid. Tegelijk moet ik wel zorgen dat ik werk heb. Van één job kan je als acteur net niet leven, dus ik ben verplicht om er dingen bij te doen. Die overlappen soms en dat is dan wel zwaar. Om als acteur deftig te kunnen leven, moet je hard werken en mag je van niets vies zijn."

Voelen de dagen dat jullie naar het voetbal of naar vrijwilligerswerk gaan anders aan?

Peter: "Er zijn natuurlijk ook periodes waarin ik veel minder naar matchen kan gaan kijken, want ik speel vaak voorstellingen in het weekend. Dan zet ik wel het voetbal op en luister ik tussendoor. Ik volg SK Beveren altijd. Als ik ga, voel ik me meestal wat uitgelaten. Het gevoel van: ik

Peter Thyssen
(61)

Vlaams acteur, bekend van series als Crimi Clowns en de Zonen van Van As

Speelde mee in heel wat Studio 100- producties zoals Big & Betsy en Samson en Gert

Was jarenlang de stem van Samson

Acteerde in grote musicalproducties zoals De Drie Biggetjes, Red Star Line en Doornroosje

Woont in Sint-Gillis-Waas

Is al 55 jaar supporter van SK Beveren

Is getrouwd en heeft twee kinderen

Priscilla Stradiot
(50)

Woont in Melsele

Is getrouwd en heeft twee kinderen

Werkte lang als verpleegkundige, is nu met ziektepensioen

Vrijwilliger bij Raak Zwijndrecht

Voorzitter Gezinsbond Zwijndrecht en Wiegwijs Zwijndrecht

Is graag creatief bezig en houdt van wandelen met de hond

mag weer. Maar ik moet ook opletten dat ik niet te veel roep of ik heb de volgende dag geen stem meer. Af en toe gaat mijn vrouw mee en zij wijst me erop als ik te hard sta te roepen. Ze heeft gelijk, maar ik verlies me daarin. We gaan voor de match soms ook eten. Zalig. Dat is een feestdag."

Priscilla: "Ik heb het een tijdje heel moeilijk gehad, bijna tegen een depressie aan, omdat ik niet meer kon gaan werken. Ik moest alles loslaten, want het contact met de collega's verwatert sowieso. Dus dat vrijwilligerswerk heeft wel een grote waarde in mijn leven. Ook bij de jeugdbeweging was ik graag in groep, omdat ik thuis enig kind was. Ik moest daarom van mijn ouders naar de jeugdbeweging en dat heeft zeker mijn karakter mee gevormd."

Peter: "Eigenlijk is voetbal een beetje als thuiskomen. Je weet wie er allemaal zal zijn. Ik kijk er om verschillende redenen naar uit, ook voor het menselijk contact. En dat zal voor jou misschien nog veel belangrijker zijn."

Priscilla: "Dat klopt."

Peter: "Bij mij is het vooral ontlading. Zoals na een sauna onder het koude water gaan staan. Een kick krijgen."

Priscilla: "Ik word vooral gelukkig door mensen tevreden te stellen."

Peter: "Eigenlijk kan iedereen voor zichzelf uitmaken waar zijn geluk of kleine *gelukskes* zitten. Ik ben bijvoorbeeld vanochtend nog naar de kerk geweest, omdat het daar stil is. Los van religie vind ik dat zo'n gebouw iets doet met een mens. Ik fluit dan eens en dat klinkt zo speciaal. Je vindt die klank alleen maar daar, en ik word daar rustig van. Dat doet me iets. En ik brand wel eens een kaarsje."

Priscilla: "Dat doe ik ook als ik op weekend of op verlof ben. Een zenmomentje."

Peter: "Ik vraag dan iets aan het universum en soms komt het ook uit. Dat is een ingesteldheid. Je beleeft zoiets hoe je wil, voor anderen zit dat in yoga of meditatie. Een moment voor jezelf om bij te tanken."

"De vriendschappen uit mijn Chiro-verleden zijn voor het leven."

PRISCILLA

Is dat het belang van derde plekken: dat je daar kan bijtanken als mens?

Peter: "Absoluut. Andere mensen hebben dat als ze vijftien kilometer gaan lopen. Ik denk dat je gelukshormoon vrijkomt bij alles wat je doet buiten het dagdagelijkse. Dat je mogelijkheden hebt om je gewaardeerd, gelukkig en goed te voelen."

We zitten in een besparingsmodus. Welke invloed zal dat hebben op verenigingen?

Peter: "Het aanbod aan verenigingen zal verschralen, maar de mens is inventief. Je kan niet zonder verenigingen. Je mag morgen opnieuw van nul beginnen. Na een tijd zal je zien dat verenigingen belangrijk zijn. Dat ze een meerwaarde zijn. Misschien moeten ze op nationaal vlak eens nadenken over een systeem waarbij al dat vrijwilligerswerk wordt opgeteld in een soort pot die je spaart, zodat je daar toch ergens een voordeel uit kan halen. Dat zou een goede manier zijn om het aan te moedigen. Er zijn mensen die hun hele leven even hard werken als vrijwilliger als in een job.

Nu, van terugvallende interesse heeft het voetbal geen last. Ik las dat er in totaal 550.000 voetballers zijn. Al moeten er ook voldoende vrijwilligers en coaches zijn. Voetbal is belangrijk voor de economie, net zoals cultuur, maar daar wordt onvoldoende rekening mee gehouden. Wat verbindt ons, wat houdt ons samen? Wat is de reden waarom je hier bent? Enkel werken, voor je gezin zorgen en alles afbetalen? Het is meer dan dat."

> "Mijn vrijwilligerswerk geeft me het gevoel dat ik erbij hoor. Dat ik me nuttig maak."
>
> PRISCILLA

Is jullie derde plek voldoende toegankelijk? Of zouden er voor sommige mensen toch nog drempels zijn?

Peter: "Op het voetbal is iedereen welkom. Het is heel toegankelijk. Veel sporten eigenlijk. Je ziet dat ook als de Belgen spelen. Of dat nu basket, hockey of voetbal is: iedereen zet zich daar samen achter. En voetbal is natuurlijk het meest verspreid. Iedereen kent wel iemand die voetbalt of supporter is."

Priscilla: "Onder de leden van de Gezinsbond zijn weinig andere nationaliteiten, ook al is Zwijndrecht heel multicultureel. Ik zie dat ook jeugdbewegingen en andere sociale verenigingen vooral witte mensen bereiken. Maar het is moeilijk om mensen met een andere origine te bereiken."

Hoe groot is de impact van bijvoorbeeld sociale media op het samenkomen van mensen?

Peter: "Als je vroeger niet naar de KSA of de Chiro ging, zag je je vrienden niet. Nu bel je met je camera aan en je ziet elkaar. Mensen zijn constanter in contact met elkaar. Het oorspronkelijk doel van jeugdbewegingen om fijne dingen samen te doen, vermindert daardoor."

Priscilla: "Dat is heel jammer en dat zal nog erger worden."

Peter: "En toch denk ik dat mensen inventief genoeg zijn om iets te doen. Er zal iets in de plaats komen. Kijk bijvoorbeeld naar het succes van de grote festivals waar iedereen wil bij zijn. Waarom? Omdat dat gelukkig maakt. Dus dat samenkomen op plekken zal blijven bestaan, maar het heeft zich verlegd. Alleen is de snelheid van leven en denken zo gigantisch hoog. Er zal sowieso een vertraging komen. Er zal een generatie komen die zegt: hey, wacht eens even. Die generatie gaat iets organiseren waar je je gsm moet afgeven."

Priscilla: "Mijn man heeft een gezelschapspellenclub opgestart. Ze komen een keer per maand samen en dat heeft echt succes. Daar komen gemiddeld toch zo'n 40 tot 50 mensen op af."

Dus we krijgen eigenlijk nieuwe derde plekken.

Peter: "Ik denk het wel."

Priscilla: "En er zullen ook meer samenwerkingen komen tussen verenigingen."

Peter: "Vroeger waren wij allemaal meer verenigd rond bijvoorbeeld de kerk, waar er drie missen per dag waren. Allemaal kansen om elkaar te zien. Het geloof vervaagt of gaat er volledig uit. Hoeveel mensen gaan nog naar de kerk? Ik ben ook niet meer praktiserend, maar als ik op reis ben, ga ik nog wel een kerk binnen. Ik beleef het op een andere manier. Maar vroeger werd vanuit de kerk veel georganiseerd."

Priscilla: "Ik ben nog misdienaar geweest."

Peter: "Ik ook. Dat is allemaal wat weggevallen en er is niets in de plaats gekomen dat structureel zo groot is."

Wat is jullie mooiste herinnering aan jullie derde plek?

Priscilla: "Sowieso bij de Chiro. Dat waren de leukste jaren uit mijn leven. Hoe ouder je werd als tiener, hoe plezanter en zotter het daar werd. Ik verjaarde op 20 juli, de bezoekdag op kamp. We hebben een keer mijn feestje in de camion van het kamp gegeven. Dat zal ik nooit vergeten."

Peter: "Eigenlijk de keer dat ik zelf kampioen speelde met FC Tiptop, dat was ongelooflijk. Jammer genoeg bestaat die ploeg niet meer. En natuurlijk de twee titels van SK Beveren eind jaren 70 en begin jaren 80. En vorig jaar werden we kampioen en promoveerden we naar eerste klasse. Eigenlijk heb ik in het verenigingsleven de gelukkigste momenten van mijn leven meegemaakt. Zoals Prins Carnaval worden op mijn zeventien. En het carnavalsleven hier is nog steeds deftig, maar ook dat verkleint. Ik was een punkprins, los in mijn puberteit, want ik stond vol puistjes."

Priscilla: "Geweldig!"

Peter: "Ik ben altijd heel actief geweest in verenigingen. En als ik nu ergens ga spelen, zoals hier in het plaatselijke cultuurcentrum, zie ik dat de mensen die daar helpen allemaal vrijwilligers zijn. Ik besef heel goed dat wij niet kunnen spelen als die mensen er niet zijn. Vrijwilligers zorgen er eigenlijk voor dat mensen professioneel hun boterham kunnen verdienen. Daar is te weinig dankbaarheid voor. Ik durf te zeggen dat ik een deel van mijn inkomsten te danken heb aan vrijwilligers. Mijn dankbaarheid daarvoor is groot."

Dossier:
Derde plekken

Alleen is ook maar alleen. Daarom zoeken we vaak elkaars gezelschap op. Onze sociale behoeften worden grotendeels vervuld in onze thuisomgeving en op het werk, maar duurzaam geluk vraagt om een derde plek. Zogeheten derde plekken zijn laagdrempelige ontmoetingsplaatsen zoals parochiezalen, bibliotheken, cultuurcentra, jeugdhuizen en cafés. Wie er blijft hangen, komt niet enkel voor een boek of voorstelling. Wat vinden we daar dat we thuis of bij collega's niet vinden?

Tekst Michiel Bronckaerts • Illustratie Arnoleon

Eind jaren tachtig bedacht de Amerikaanse socioloog Ray Oldenburg de term *third place*. Daarmee doelde hij op informele plekken waar mensen tijd doorbrengen buiten hun woning en school- of werkplek. Bibliotheken, cafés, kapperszaken en clubhuizen waren voor Oldenburg typische *good places*. Er komen vaste bezoekers, maar ook onbekenden kunnen aanschuiven. Mensen komen en gaan en gesprekken ontstaan er spontaan.

Ben Mouling, oprichter van Kroegtijgers

"Op café kan je je hart luchten zonder dat iemand je beoordeelt"

Heb je verdriet of valt er iets te vieren? Ga op café. Volgens Ben Mouling, oprichter van Kroegtijgers, vind je altijd troost tussen pot en pint. Aan de toog kan iedereen zijn verhaal kwijt en komen alle bevolkingslagen samen. Ontmoetingsplaatsen pur sang dus. Met het platform Kroegtijgers wil hij voorkomen dat die plekken uit onze dorpen en harten verdwijnen.

Wanneer besefte je dat een café eigenlijk veel meer is dan een plek waar je iets gaat drinken?

"Cafés maakten altijd al deel uit van mijn leven. Mijn beide grootvaders hadden een café en mijn broer heeft er vandaag nog steeds een in Borgerhout. Als muzikant, dj en later als organisator van retrofeesten trok ik door heel Vlaanderen. Onderweg kwam je de ene kroeg na de andere tegen. De avond sloot je af op een barkruk, dat was vanzelfsprekend. Tegenwoordig kan je kilometers rijden zonder een staminee tegen te komen. Corona was voor velen de fatale kaakslag. Als een café sluit, is dat meestal voor altijd. Door die periode zijn we nog meer gaan beseffen wat die plekken voor ons betekenen."

"Een stamcafé helpt je door een moeilijke periode."

Wat maakt het café zo'n goede ontmoetingsplek?

"Op café kan je zaken vertellen die je thuis of op het werk niet kwijt kan. Soms lucht je je hart bij de cafébaas die je al twintig jaar kent, soms tegen een onbekende die toevallig naast je aan de toog zit. Je hart luchten, zonder dat je beoordeeld wordt, kan enorm deugd doen. Maar waar vind je zulke plekken nog? Hoe vaak voeren we nog een spontaan gesprek? Eerlijk, ik heb dit jaar nog geen drie deftige gesprekken gehad met mijn eigen buurman. We leven individualistischer dan ooit en organiseren ons leven via een scherm vanuit onze zetel, zodat we bij wijze van spreken niemand hoeven tegen te komen. Een café doet net andersom en leeft op door sociale interactie. Elke dag zetten cafébazen uitnodigend hun deuren open. Niet toevallig heten veel cafés *De Welkom*. Iets te vieren? Zet u! Uw verdriet verdrinken? Zelfde boodschap."

Vandaag denken we bewust na over hoe een ruimte ontmoeting kan stimuleren. Oude kroegen zijn zelden met die filosofie ontworpen. Toch nodigen ze vaak vanzelf uit tot een gesprek. Hoe verklaar je dat?

"Soms is het simpel: hoe kleiner de ruimte, hoe dichter je op elkaar zit. Dan raak je sneller met elkaar aan de praat. Ik hou zelf van piepkleine cafés waar je als het ware met iedereen tegelijk kan praten. Vaak heeft de zaak zelf ook iets te vertellen. Oude kroegen vol foto's en betekenisvolle voorwerpen die iets prijsgeven over de geschiedenis van de plek prikkelen mijn nieuwsgierigheid. Zulke details lokken vanzelf vragen en verhalen uit. Maar het belangrijkste is de cafébaas. Je voelt meteen wanneer iemand zijn persoonlijkheid en ziel in een zaak heeft gestoken. Net dat geeft een café eigenheid en zorgt ervoor dat mensen zich er thuis voelen."

De nostalgische sfeer van een bruine kroeg voelt voor sommigen heel gezellig, maar anderen hebben daar net weinig mee. Hoe laagdrempelig is een café dan nog?

"Niet elk café zal voor iedereen meteen vertrouwd aanvoelen. Maar daar zit voor mij net de meerwaarde. We zoeken vandaag heel gemakkelijk plekken op waar mensen hetzelfde denken als wij. Op Facebook volg je groepen die je eigen mening bevestigen en in andere digitale clubjes kom je enkel gelijkgezinden tegen. Op café werkt het vaak omgekeerd: je weet niet wie er naast je komt zitten. Dat kan een werkloze zijn, maar evengoed een dikbetaalde advocaat. Die mensen zouden elkaar in het dagelijkse leven misschien nooit spreken, maar aan de toog gebeurt dat wel."

1 op de 4
verenigingen vindt moeilijk ruimte

1 op de 8
Vlaamse handelspanden staat leeg

Derde plekken onder druk

Parochiezalen en verenigingslokalen vervullen al decennialang de functie van een derde plek, maar net die plekken komen onder druk te staan. Verenigingen die zelf geen zaal beheren, botsen op een tekort aan ruimte. Uit de bevraging Geef ons Ruimte van beweging.net, waaraan ruim 700 vrijwilligers deelnamen, bleek dat een op de vier moeilijk een betaalbare ruimte in de buurt vindt voor activiteiten. 38 procent had moeite om een geschikte vergaderlocatie te vinden.

Tegelijk staat elders ruimte leeg. Volgens vastgoed-onderzoeksbureau Locatus steeg het aandeel leegstaande handelspanden in Vlaanderen in 2025 van 10,8 naar 11,9 procent, bijna een op de acht. Een leegstaande winkel wordt niet zomaar een buurthuis of verenigingslokaal, maar het contrast is opvallend: bestaande ontmoetingsplekken staan onder druk en verenigingen zoeken betaalbare ruimte, terwijl elders gebouwen ongebruikt blijven.

Hebben die iets aan elkaar te vertellen?

"Natuurlijk! Zelfs meer dan je denkt. Net doordat je met iemand praat die een totaal ander leven leidt, verruim je je eigen blik. Je begrijpt beter waar iemand vandaan komt en waarom hij bepaalde keuzes maakt. Daardoor ga je ook minder snel oordelen. Dat soort ontmoetingen maakt je empathischer en verdraagzamer. Een café draait niet alleen op bier, hé. Als de mensen wegblijven, heb je een lege toog en verdwijnen ook de verhalen die de plek zo speciaal maken."

"Cafés leven op sociale interactie."

Gemiddeld sluit er dagelijks één Vlaams café voorgoed de deuren. Die lege toog dreigt een realiteit te worden.

"Hoe schoon die oude cafés en hun verhalen ook zijn: als ze sluiten, verdwijnt niet alleen dat erfgoed, maar ook een deel van de sociale controle. Mensen zullen nog minder buitenkomen en niet verder kijken dan hun eigen leefwereld. Dan vrees ik dat ook onze verdraagzaamheid erop achteruit zal gaan. We hebben het te vaak over de negatieve kanten van cafébezoek. En natuurlijk is alcohol niet zonder risico's, maar het bredere plaatje krijgt te weinig aandacht. Een café is ook een plek waar mensen samenkomen, hun hoofd leegmaken en hun hart luchten. Dat kan net een positief effect hebben op de mentale gezondheid. Mensen zouden

eigenlijk subsidies moeten krijgen om vijf keer per jaar op café te gaan. Dat klinkt misschien onnozel, maar ik ben er vrij zeker van dat het sommige mensen enorm deugd zou doen."

Spreek je nu uit ervaring?

"Ja. Toen mijn relatie stukliep en ik op zoek was naar een nieuwe professionele uitdaging was ik een beetje op den dool. Ik merkte toen hoe weinig plekken er eigenlijk zijn waar je zomaar kan binnenvallen en zeggen: 'Het gaat me vandaag niet af.' Mijn broer heeft een café in Borgerhout en daar kon ik wel gewoon binnenstappen. Even aan de toog zitten en wat babbelen. Soms vijf minuten, soms tien, soms een uur. Dat heeft mij echt onder de mensen gehouden. Er was altijd wel iemand met wie ik kon praten en die iets zinnigs zei. Als je een goed stamcafé hebt, kan dat je door moeilijke momenten heen helpen."

De derde plek in de praktijk: van ruimte naar ontmoetingsplek

Amy Goedhart is stadsantropologe en onderzoekt hoe steden ons gedrag sturen. Bij het Nederlandse ontwerp- en adviesbureau includi kijkt ze naar wat een ruimte uitnodigend, sociaal en toegankelijk maakt.

© Marco Heyda

1 Kan je van elke ruimte een derde plek maken?

"Er bestaat geen vaste formule, maar je kan wel een aantal voorwaarden creëren die ontmoeting makkelijker maken. Daarbij moet je vooral de mensen meekrijgen. Als zij geen binding voelen met een plek zal zelfs het mooiste ontwerp weinig uithalen. Omgekeerd kan je van een minder fraaie plek wél een sterke ontmoetingsplek maken als mensen zich engageren om er samen iets van te maken."

2 Hoe stimuleer je spontane ontmoetingen via architectuur? En hoe spontaan zijn ze dan nog?

"Precies die frictie maakt het interessant. De authentieke sfeer van een oude, doorleefde plek kan je inderdaad niet zomaar nabootsen. Die ontstaat omdat mensen er jarenlang samen een cultuur hebben opgebouwd. Maar als we alleen zulke plekken als echte ontmoetingsplekken beschouwen, zetten we onszelf buitenspel. Niet alleen als ontwerpbureau, maar ook als samenleving. Daarom kijken we naar welke elementen op die traditionele plekken ontmoeting stimuleren. Imperfectie is daar een voorbeeld van. Een ruimte die té perfect is ingericht, voelt soms minder toegankelijk aan. Daarom kiezen we er in onze ontwerpen vaak voor om niet alles te optimaliseren."

3 Pak je een stedelijk project anders aan dan een kleinschaliger, landelijk project?

"De context is anders, maar de basisprincipes blijven dezelfde. We beginnen altijd met de lokale situatie: wie woont hier, waar hebben mensen behoefte aan en welke voorzieningen zijn er al? *Start with what's strong, not with what's wrong*. Vervolgens benaderen we het project vanuit drie invalshoeken: hardware, software en orgware. De *hardware* is de fysieke ruimte: wat bouw je en hoe richt je die in? De *software* gaat over wat er gebeurt en welke sfeer en cultuur er ontstaat. En dan is er nog de *orgware*: hoe organiseer en beheer je de plek? Denk aan financiering, openingsuren en huisregels. Die drie moeten met elkaar in balans zijn. Maar zorg er vooral voor dat de plek tot stand komt in nauwe samenwerking met de lokale community."

4 Hoe kunnen verenigingen werk maken van spontane ontmoeting?

"Verenigingen weten vaak al heel goed hoe je mensen samenbrengt. Alleen hoeft daar niet altijd een activiteit tegenover te staan. Je moet niet elke avond een bingo organiseren. Stel je lokaal bijvoorbeeld één avond per week gewoon open, dan kunnen mensen binnenlopen en hun eigen ding doen. Net door die vrijheid vergroot je de kans op spontane interactie. Een derde plek moet eigenlijk drie dingen doen: je uitnodigen om langs te komen zoals je bent, je overtuigen om te blijven zolang je wilt en je de kans geven om te groeien in je netwerk of vaardigheden. Wat die groei precies betekent, hoef je als vereniging niet zelf te bepalen. Zorg vooral voor een plek die mogelijkheden biedt, zodat bezoekers er zelf een betekenisvolle invulling aan kunnen geven."

De markt-conforme prijs

Naar Thuis of Familie kijken kon mij maar matig boeien. Wekelijks een bezoekje aan het Kriekenhof des te meer. Daar, aan de toog op dinsdagavond, werd het echte leven gedeeld. Voetbalcommentaar, perikelen op de werkvloer, tuin- en vakantietips of nieuws over mensen uit de parochie … Onderwerpen bij de vleet om tussen pot en pint over uit te wisselen.

Het Kriekenhof is, of moet ik zeggen was, het parochiecentrum in mijn straat. Het vormde decennialang het decor voor activiteiten van het plaatselijke verenigingsleven, de feestzaal voor babyborrels en communiefeesten, de pleisterplek voor biljartende senioren. En wekelijks op dinsdagavond een buurtcafé waar aan de toog of in de zaal bekenden elkaar ontmoetten.

Maar de parochie verdampte, de kerk werd twee jaar geleden verkocht, verenigingen doofden langzaam uit. Ook ons Raakpunt zoekt naar een nieuwe adem. Maar … wat als het Kriekenhof verdwijnt? Kunnen we dan nog blijven bestaan? De sluiting loert immers om de hoek.

Het Kriekenhof is voor mij een beetje een tweede thuis. Op uitnodigingen verwisselde ik meermaals de huisnummers: 79 bij mij thuis – 19 het Kriekenhof. Omwille van die verbondenheid zet ik me in voor een overname van het beheer van deze ontmoetingsplek.

Op een boogscheut leeft de Theatergarage als een coöperatief cultuurhuis in een te klein huis. De kleine theaterzaal is perfect voor voorstellingen, maar er komen steeds meer vragen naar repetitieruimte, naar plekken voor creatieve workshops, naar ruimte voor kleine feestjes. “Kunnen we met de Theatergarage niet het beheer van het Kriekenhof overnemen, een Kriekenhof 2.0?” De vraag is duidelijk, het antwoord complex.

Het Kriekenhof is juridisch eigendom van een stichting bij het bisdom Antwerpen. De stichting ziet een sterk verouderd patrimonium aan zalen en lokalen bedreigd door wetgeving die al deze panden conform moet maken aan energie- en klimaatmaatregelen. Die investering is niet meer haalbaar en draagbaar voor een verzwakt instituut. Tot daar alle begrip.

Maar de aangereikte oplossing is een erfpacht waarbij je als nieuwe beheerder de eigenaarsverplichtingen draagt aan renovatie en investeringen, maar daarbovenop ook een forse erfpachtcijns hoort te betalen, wat het totaalplaatje onhaalbaar maakt. Helaas lezen en zien we in pers en in de wijde regio te veel voorbeelden waar jeugd- en parochielokalen aan harde marktconforme prijzen overgedragen worden. Wat is de marktconforme prijs voor een ontmoetingscentrum?

Ons gesprek is volop lopend, de sfeer nog zoekend positief. We rekenen op het gemeenschapsbelang dat nog bij de kerkelijke instanties zou moeten leven.

Jan Kint
Raak-vrijwilliger Deurne-Montfort

Beeldspraak

Het roepen van een buizerd hoog in de lucht, het gestage gezoem van insecten en het vrolijke gekeuvel van tevreden tuiniers: zo verwelkomt samentuin Het Wijveld van Raak Boechout fotografe Katrijn Van Giel op een woensdagvoormiddag. In dit groene toevluchtsoord steken leden van Raak Boechout-Vremde samen met psychisch kwetsbare mensen van Arbeidszorgcentrum 't Karwei de handen uit de mouwen.

Tekst en foto's Katrijn Van Giel

"Het is voor onze mensen van 't Karwei een goede oefening om in contact te komen met anderen, en zo uit de bubbel van de psychische zorg te komen", zegt Joost Derkinderen, coach bij 't Karwei. "De fysieke arbeid doet hen deugd, en ze dragen bij aan de maatschappij door mee te tuinieren."

Dorine Van de Sande richtte samentuin Het Wijveld mee op. De initiatiefnemers wilden bewust een 'derde plek' creëren. "Er is een WhatsAppgroep voor berichten over de tuin. Grote taken, zoals aardappelen rooien, doen we allemaal samen. Jaarlijks is er een oogstfeest met groenten uit de tuin voor de leden en hun dierbaren. We proberen iedereen een verantwoordelijkheid te geven in de tuin, zo voelen leden zich betrokken en ontstaat er een sterk samenhorigheidsgevoel. Als er iemand uitvalt door vakantie of ziekte worden de taken overgenomen. Zo zorgt iedereen voor elkaar."

"Iets planten en zien groeien, geneest"

Mieke Aerts is 62 jaar en komt mee met 't Karwei: "Ik voel me hier verbonden, met anderen maar ook met de natuur. Hier voel ik de seizoenen veranderen en het werk geeft me een ontspannen en gezond gevoel."

Lien De Wilde is 47 jaar en komt ook van het zorg-centrum: "Wat ik hier doe is zinvol. Je plant iets en je ziet het groeien, dat geneest je. Onze oogst delen we met een voedseldeelpunt, zo voel ik me ook minder schuldig dat ik van een uitkering leef."

Tom De Laet, 52 jaar, is lid van samentuin Het Wijveld en docent Sociaal Werk aan de Karel de Grote Hogeschool: "Ik doceer over derde plekken en hier zie ik het theoretische naar het praktische vertaald. Voor mij is dit een plek waar we elkaar gewoon tegenkomen, met de tuin en het contact met de aarde als gezamenlijk rustpunt. Je zorgt voor elkaar zonder dat je elkaar door en door hoeft te kennen."

Als de dag erop zit, wordt de oogst verdeeld. Iedereen krijgt wat mee naar huis. Het overschot wordt gebruikt voor solidaire soepacties of naar het voedseldeelpunt gebracht.

Raak-raket: Hasselt

Een alien landt in je gemeente en wil rondgeleid worden … maar wat toon je? In Raak-raket gaan we op zoek naar bijzondere bezienswaardigheden in een dorp, gemeente of stad. Deze keer geven de oprichters van een nieuw Raakpunt in Hasselt hun eigenzinnige tips. Ze willen zelf bijdragen aan ruimte voor tijdelijke derde plekken, soms voor even, soms wat langer.

Tekst: Charlotte Dupont, Mascha Graw, Chirstyn Belien, Lars Bernakiewicz, Koen Deca • Foto's: Lars Bernakiewicz

Een nieuw Raakpunt

Een naam is er net, Raakpand, en ook gemeenschappelijke liefdes hebben ze te over: voor de stad Hasselt, voor meer cultuur, voor meer ontmoeting en verbinding. Een elftal Hasseltse twintigers steken de koppen bij elkaar om een initiatief op poten te zetten voor Hasselt, door Hasselt. Ze willen mensen samenbrengen en een plek creëren waar iedereen zich welkom voelt en gewoon kan zijn. Geen instituut, maar ruimte voor wat er in Hasselt leeft: makers, artiesten, buurtbewoners, liefhebbers en iedereen die wil3 bijdragen. 'Elke plek kan iets worden' is hun motto. Een optreden, tentoonstelling, maaltijd, feest, of gewoon 'een samenzijn'.

Fietsbar

De Fietsbar, een plek gerund door Lucas, de fiets-, en Karolien, de -bar. De Fietsbar, een plek waar je je welkom voelt op je eentje of met wat gezelschap. Een plaats waar ruimte is voor ontmoeting, waar je naar het vertrouwde kan grijpen, zoals je dagelijkse koffie, maar evenzeer iets nieuws kan ontdekken uit hun alternatief aanbod. Een plek waar je welkom bent om in de rapte een drankje mee te pikken, maar evengoed om je urenlang thuis te voelen met een zelfgemaakte kom soep.

Kapermolen

Voor velen is Kaper een stukje jeugd dat altijd in Hasselt terug te vinden zal zijn. Het Kaperbankje was een eerste canvas voor jonge kunstenaars, de halve cirkel een plek voor lange gesprekken en gedeelde sigaretten. Vandaag heeft Park Kapermolen de plek overgenomen. Tussen jonge bomen schuilt een klein bos, en niet ver daarvandaan snijdt een stenen pad door de vijver. Een herinnering in het landschap aan de plekken die ons blijven verbinden.

Bottlo

Vergezeld van Brel of Gainsbourg, genietend van drie heerlijke kaasjes, warm zuurdesembrood, echte boter en het juiste glas wijn kan je op deze plek even al je besognes vergeten en weten dat het allemaal wel goed komt.

Petanquebaan Katarinawijk

De petanquebaan van de Katarinawijk - en eigenlijk het hele parkje, want je hebt er allerlei bankjes, voetbalgoals, reuzebomen, een ontmoetingscentrum en dergelijke meer ... - is een derde plek die zichzelf voornamelijk aanbiedt als carte blanche. Je mag dus in veel gevallen zelf bepalen wat deze plek betekent of op welke manier er sfeer wordt gemaakt. Zo kun je er een feest organiseren, en dan op de petanquebaan dansen, rustig hangen op een bankje, voetbal spelen met teams van vijftien op een veld van twintig beenlengtes lang. Een derde plek waar, als het niet regent, er wel meestal iemand is om te ontmoeten of om mee te babbelen. En zoniet, dan nodig je er gewoon wat vrienden uit.

Afspraak

Driekoningentocht 2027

Kuregem, waar de wereld samenkomt

Op zondag 10 januari 2027 trekt de jaarlijkse Driekoningentocht op ontdekking door het Anderlechtse Kuregem. Het is een bijzonder diverse wijk, gelegen tussen het Zuidstation, de kleine ring, Molenbeek en het centrum van Anderlecht. Wandelaars maken kennis met de geschiedenis van deze ooit welvarende wijk, lopen langs de grootste markt van België en houden halt in enkele verrassende, warme ontmoetingsplekken die de wijk telt.

Wat is het?

De Driekoningentocht is sinds 20 jaar een jaarlijks initiatief van Raak en Tochten van Hoop. Opgeleide gidsen, allemaal vrijwilligers, begeleiden groepjes van 25 personen vanaf het Zuidstation op tocht door Kuregem, waar om elke hoek iets verrassends te ontdekken valt. Tijdens de tocht is er oog voor de geschiedenis en architectuur van dit stukje Brussel, maar ligt de nadruk vooral op de vele ontmoetingsplekken en sociale initiatieven in de wijk.

Voor wie?

Iedereen is welkom! Van 0 tot 99 jaar, Raak-leden en niet-leden. Je kan je individueel inschrijven of als groep. Per groep zijn er maximum 25 deelnemers. De tocht is 4 km. Reken met de tussenstops erbij op een drietal uur wandelen.

Waarom meedoen?

Deze wandeltocht geeft je een mooi beeld van Kuregem, voor velen een onbekend – en bijgevolg onbemind – stukje Anderlecht. Je kijkt naar Anderlecht door de ogen van een Brussel-kenner. Tijdens de wandeling zorgen vrijwilligers voor een heerlijk tasje soep. Op het einde kan je genieten van een lekkere pannenkoek en een koffie of chocomelk.

Waar beleven?

De Driekoningentocht start aan het Brusselse Zuidstation. Vertrekken kan tussen 9u en 14u20. Om de 20 minuten vertrekt er een groep.

Inschrijven Inschrijven kan via www.raakvzw.be/driekoningentocht. De wandeling kost 8 euro voor Raak-leden en 12 euro voor niet-leden. Op het einde van de wandeling krijg je een brochure mee naar huis.

"Uit ongenoegen groeit verbinding en ontstaan mooie projecten"

Kuregem: onbekend maakt onbemind, zeker als vooral krantenkoppen over drugs, geweld en verloedering de revue passeren. De problemen bestaan, zeggen Charlotte Inghels en Isabel Van Maele van Raak Kuregem, maar de krantenkoppen vertellen niet het hele verhaal. Achter de clichés en de eerste aanblik schuilt een diverse wijk vol verbindende projecten, verenigingen die aan de kar trekken en ambitieuze gezinnen en jongeren. De Driekoningentocht in Kuregem wil daarom net verder kijken: eerlijk over wat moeilijk loopt, maar zeker ook het hartverwarmende van Kuregem belichten.

Tekst: Jurgen D'Ours en Cathérine Tirez

Isabel steekt het niet onder stoelen of banken: netheid blijft een hardnekkig probleem. Tussen rondslingerend afval is het verre van fijn vertoeven. "Het verschil van dag tot dag is enorm. In mijn buurt is het de laatste maanden echt slecht, en het voelt alsof er gewoon niets meer aan gedaan wordt. Mijn buren ruimen al drie of vier jaar elke eerste zondag van de maand de straten en het Lemmensplein op. Zelfs een man van 75 jaar doet elke maand mee. Ik bewonder hun volharding, zeker als je vaststelt dat er structureel niets opgelost raakt."

Maar als Raakpunt-ondersteuner staat 'bij de pakken blijven zitten' niet in het woordenboek van Isabel. "De opruimacties zijn een voorbeeld van hoe uit ongenoegen ook verbinding en zelfs heel mooie projecten kunnen groeien. Naar aanleiding van alle initiatieven die ik her en der zag ontstaan, hebben enkele vrijwilligers en ik beslist om een apart Raakpunt op te richten in Kuregem. Mijn rol is dan om de projecten die van onderuit komen, te ondersteunen zodat ze voet aan de grond krijgen en kunnen bloeien."

"Zodra mijn dochter geboren was, voelde ik hoe hard je als jonge ouder nood hebt aan een soort dorp rondom je", vertelt Raak-vrijwilliger Charlotte Inghels. "In het begin sprak ik maar met een paar mensen, en die waren heel verwelkomend en lief, maar tegelijk ook erg negatief over hoe moeilijk het leven hier kan zijn. Elke dag, wanneer ik mijn dochter naar de crèche bracht,

passeerde ik langs de Grisar-tuin, een toegankelijke maar volledig verlaten tuin waar afval werd gestort. Ik vond het zo jammer dat die groene ruimte er ongebruikt bijlag, zeker in een buurt waar zoveel kinderen in heel kleine appartementen wonen en de nood aan buitenspeelruimte groot is. Ik dacht: wat als ik wat leven in die tuin kan brengen?"

Isabel: "De buren reageerden positief op het idee van Charlotte, maar ze zeiden ook meteen dat het in deze buurt nooit zou lukken. Maar eens je de juiste persoon ontmoet, begint de bal te rollen en heb je plots een heel netwerk."

Charlotte: "Zo ontmoette ik Maxime, bewoner en cultureel bemiddelaar van de wijk. Ik stapte ook naar lokale organisaties. Het was redelijk indrukwekkend om te zien hoeveel mensen hier actief zijn in buurtcollectieven die zich niet laten gaan in de negativiteit en die iets constructiefs willen doen. De Grisar-tuin is echt mijn projectje, maar ik wil vooral dat het niet alleen van mij blijft, dat het van de buurt wordt. En dat begint nu ook zo te voelen. Het leeft, en het groeit uit tot iets dat we samen dragen. We organiseren om de drie maanden een buurtmoment met een vieruurtje. Er is een vaste kerngroep, maar telkens sluiten ook nieuwe mensen aan. Een van de mooie momenten vond plaats eind mei 2026, toen we in de Grisar-tuin een buurtfeestje hielden. Er waren zo'n dertig kinderen, veel kleintjes uit de crèche, die enthousiast speelden met het speelgoed van Raak. De sfeer was hartelijk: ouders die zichtbaar gerust waren omdat hun kinderen veilig konden rondlopen in de omheinde tuin, buren die elkaar beter leerden kennen. Het voelt echt als een verrijking om zo'n warme, verbonden gemeenschap te zien groeien."

De zomer speelt verlengingen

Niks zo zalig als zomers onbezorgd genieten. Ook na de start van het schooljaar leek daar maar geen einde aan te komen. In heel wat buurten lokten Raakpunten mensen 'uit hun kot' om te blijven genieten van gezellige, sportieve en culinaire Raak-activiteiten.

Zelf insturen? Welkom via altijdraak@raakvzw.be

Spelen voor allen

Raak Melsele pakte het groots aan: eind september stelden ze in de buurt spelen van Raak op, aangevuld met volksspelen van de gemeente en nog twee extra springkastelen. Tijdens de uitbreekactie wilden ze Raak bekendmaken bij jonge mensen en nieuwe leden enthousiast maken. Het zachte herfstweer, gratis pannenkoeken en opperbeste ambiance zorgden voor een geslaagde namiddag. 'Staan jullie hier volgend jaar opnieuw?' was een veel gehoorde vraag. Missie geslaagd!

Onder de sterren

Raak Houtvenne organiseerde in samenwerking met de Chiro een openluchtfilmavond. Deelnemers konden op het moment zelf stemmen welke film ze wilden zien, en uiteraard ontbrak ook de popcorn niet.

Kleurenpalet

Raak Steenbrugge bracht een bezoek aan de prachtige bloemenpluktuin Duizendschoon.

Tweewielers

Raak Hoeselt verzamelde voor haar jaarlijkse editie van 'Happen en Trappen'. Het thema was dit keer: 'Fietsen door het water en de stad van de smaak'. Het parcours van 53 km bracht de fietsers onder meer naar Herkenrode en mooie natuurgebieden.

In de kijker

Raak Eeklo en Jong Raak Eeklo werkten samen aan hun zichtbaarheid. Op de markt gaven ze passanten uitleg over hun werking en activiteiten.

Hoog bezoek

Raak Hove sprong op de fiets voor een geleid bezoek aan de ruïne van kasteel Ter Elst in Duffel. Na afloop wachtte een verfrissing in de brasserie van het fort.

Culinaire verwennerij

De mannen van Raak Poperinge kropen achter de potten en toverden de ene na de andere heerlijke creatie op tafel. De partners schoven met veel plezier aan om te komen proeven. Het oordeel was eenduidig: dubbel en dik goedgekeurd!

Chocoladehemel

Met 21 vrouwen trok Raak Tetterende Tiretten naar de Chocolaterie in Westmalle om er een workshop 'chocolade ventjes' te volgen. Een heerlijke ervaring!

36 keer bergop

Helemaal naar Frankrijk rijden om de Mont Ventoux te beklimmen? Niet zo ecologisch. Daarom bedacht Raak Holsbeek een alternatief: 36 keer de lokale Chartreuzenberg op fietsen. Meer dan 200 deelnemers kwamen aan de start.

Vierdaagse van de IJzer

Raak Houthulst nam voor de tiende keer deel aan de vierdaagse van de IJzer. Dat deden ze in stijl, mét Raak-vlag. Aan het eind werden ze op applaus onthaald door de menigte.

Verbinding troef

Verschillende Raakpunten uit het Waasland sloegen de handen in elkaar voor het gezellige 'Waasland verbindt': een dag vol animatie aan de Roomanmolen in Sint-Pauwels.

Uitgedost

Bij Raak Genebos dosten de deelnemers van 'Complot in Napels' zich uit om op zoek te gaan naar de moordenaar.

Jong en oud

Raak Wambeek hield een regenachtige maar niettemin geslaagde gezinsdag, met spelletjes en animatie voor jong en oud.

Vrijspraak

De kost van besparen

Als jonge idealist besliste ik op mijn zestiende om op school economie in te ruilen voor mens-wetenschappen. Want toen al zag ik wat het verenigingsleven met mensen doet. Ik was actief in de Chiro, ging mee 'fourieren' met de scouts, was lid van de KLJ en kwam regelmatig in het jeugdhuis. Ik vond het heerlijk op de Oogstfeesten en bij het Spel zonder Grenzen, waar de wijken van ons dorp het tegen elkaar opnamen. En dan was er nog de sint die bij ons thuis langskwam. Ik haalde mijn rijbewijs dankzij mijn vader en de kwb. Ik hielp bij de oudijzerinzamelingen waarmee alle verenigingen samen geld bijeenbrachten om onze parochiezaal te verbouwen.

Mijn dorp was werkelijk mijn dorp. Ik kende er zo goed als iedereen en vond dat heerlijk. Ik besefte: dit wil ik doorgeven aan de volgende generaties. Op mijn zestiende stond mijn besluit dus vast: ik wilde meewerken aan dat sociaal-cultureel werk. Vandaag ben ik ontzettend trots dat ik die droom heb kunnen waarmaken. Vooral dankzij al die mensen die hem elke dag mee waarmaken: vrijwilligers, collega's, buurtbewoners. Mensen die een deur openzetten, koffie schenken, iemand persoonlijk uitnodigen of vragen: "Kom, doe jij ook mee?".

Net daarop bespaart de Vlaamse regering, net daarom blijft de septemberverklaring tot in november en ver daarna nog nazinderen. Een septemberverklaring die het sociaal-cultureel werk opnieuw beknot: dat treft mij tot diep in mijn vezels.

Ik vraag me af of de beleidsmakers die zulke keuzes maken voldoende beseffen wat ze daarmee raken. Hebben ze ooit gevoeld wat een bruisend verenigingsleven voor een dorp of buurt betekent? Besparingen die worden beslist in parlementen en chique vergaderzalen zullen gevoeld worden in buurthuizen en parochiezalen, aan lange tafels en op pleinen.

Tenminste, als die derde plekken binnenkort nog bestaan ... In dit Raak Magazine lees ik immers over ontmoetingsplekken die verdwijnen. Over kinderen en jongeren die veel online zitten, omdat hun plek offline werd afgenomen of niet meer veilig voelt.

Zorg voor meer jeugdwerk, meer sociaal-cultureel werk, meer ontmoeting. Voor plekken waar je welkom bent, waar je iets kunt proberen, waar iemand je naam kent. En voor de ondersteuning die nodig is om dat allemaal waar te maken. Precies daar ontstaan vriendschappen en netwerken. Daar ontdekken mensen wat ze kunnen, leren ze nieuwe dingen en groeien ideeën uit tot initiatieven. Daar vindt iemand de moed om opnieuw buiten te komen, een hand uit te steken of zelf iets te organiseren. Daar zit Raak tussen met ondersteuning voor Raakpunten en vrijwilligers. Daar kan ook de politiek mee de schouders zetten onder een levendig verenigingsleven: investeren in plaats van opnieuw besparen.

Want wat ik als zestienjarige voelde, weet ik vandaag nog altijd: een buurt wordt pas jóúw buurt door de mensen die je er ontmoet.

Jo De Smet
gedelegeerd bestuurder Raak

Raakpunten maken alles klaar om de Sint te ontvangen

Alle hens aan dek

Binnenkort steken kinderen weer vol verwachting een briefje in hun schoen en leggen ze een wortel voor het paard klaar. In heel Vlaanderen komt de goedheiligman aan per boot, gaat hij te paard op huisbezoek en spreekt hij volle zalen toe. Gelukkig kan Sinterklaas rekenen op het grootste Sintenhelperskorps van het land: honderden Raak-vrijwilligers. Van de Oostendse Baelskaai tot de huizen in het Hoogstraatse Meer zorgt Raak voor warme ontmoetingen met de Sint.

Tekst Jurgen D'Ours

In Oostende komt de Sint al voor de 49ste keer aan de Baelskaai aan. Maanden vooraf maken Raak Vuurtoren, Koninklijke Werkgroep Vuurtoren en hun team alles in gereedheid, van vissers-stoomboot over podium tot snoepzakken. De dag zelf verzamelen de deelnemende kinderen van de Oostendse Vuurtorenwijk aan de zaal. Van daaruit stappen ze met een lege koets en dit onder begeleiding van de fanfare richting Baelskaai, waar ondertussen ook toevallige passanten en toeristen de Sint mee opwachten.

Wanneer de Sint aankomt, krijgt hij een warm welkom van Geert Billiet van Raak Vuurtoren. Na het schudden van handjes en het uitdelen van wat lekkers neemt de Sint plaats in de koets en stapt de stoet naar de zaal, waar alle kinderen de Sint, de Hoofdpiet en andere Pieten ontmoeten. Clown Papa Chico geeft er een uur lang het beste van zichzelf. Elk kind gaat uiteindelijk naar huis met een zak vol lekkers. "We sluiten de inschrijvingen wel enkele dagen op voorhand af omdat de Sint en zijn Pieten alles tijdig moeten bestellen of klaarmaken", zegt Geert.

Een aankomst van de Sint verloopt natuurlijk niet altijd volgens het boekje. Geert herinnert zich een jaar waarin een hevige storm woedde en de mijter net niet in het water terechtkwam. Bij een andere editie was er geen enkele vissers-stoomboot beschikbaar en moesten de Sint en de Hoofdpiet noodgedwongen een kleiner rubberbootje gebruiken dat aanmeerde aan de nabijgelegen Spuikom.

In Lichtervelde is Raak-vrijwilliger Erwin Vanbelle al meer dan 25 jaar betrokken bij de organisatie van de Sint-huisbezoeken. “Met uiteenlopende taken en in verschillende *rollen*. De sintbezoeken zijn echt teamwerk”, vertelt Erwin. “In de loop der jaren hebben we al heel veel gelukkige kinderen gezien en heel veel gehoord", vertelt Erwin. “Het is waar wat het spreekwoord zegt, de waarheid komt uit de kindermond. Soms vertellen kinderen zelfs dingen die mama of papa helemaal niet weten. Sinterklaas is dé grote kindervriend die kinderen meteen vertrouwen.”

Erwin vertelt een anekdote van enkele jaren geleden. “Onze groep Raak-helpers, de Sint en zijn Pieten gingen op bezoek bij een kindje waarvan de ouders hadden verwittigd dat het niet makkelijk contact maakt. Het kind zat bij binnenkomst van de Sint dan ook onder de tafel, stokstijf. Maar tegen dat we vertrokken, stond het kindje bij de Sint. In tien minuten waren de Sint en zijn Pieten erin geslaagd om het van onder de tafel tot bij hen te krijgen.”

Het zijn zulke momenten die blijven hangen, ook al verandert het karakter van de huisbezoeken, merkt Erwin op. "In tegenstelling tot vroeger bezoeken we vaker grotere familiefeestjes. Daar komen de kleinkinderen van twee of drie gezinnen samen voor een gezellige namiddag of avond." Niet alleen gezinnen en families doen een beroep op het organisatietalent van de Raak-helpers. "Ook de bibliotheek van Lichtervelde weet ons te vinden om de Sint te laten langskomen. Kinderen die tijdens de voorleesavond flink gelezen hebben, krijgen onverwacht bezoek van de Sint en zijn Pieten."

In Meer, deelgemeente van Hoogstraten, krijgt de Sint net als elders hulp van een trouwe ploeg Raak-vrijwilligers. Rudy Snoejs is er sinds 2004 een van, dus hij kent de traditie en gebruiken door en door. "Elke mogelijke rol of taak heb ik al eens gehad", zegt hij met een knipoog. "Intussen gaan we ook op huisbezoek bij kindjes van mama's en papa's die als kind zelf ook bezoek kregen van de Sint en de helpers van Raak."

Raak Meer neemt daarnaast ook video's op met de Sint. De video's zijn voor kinderen die verderaf van Meer wonen. "Standaard gaan we op huisbezoek bij leden in Meer en de omliggende dorpen. Onze volleybalwerking trekt jonge mensen aan, die soms verderaf wonen. Het is vooral voor hun kinderen dat we videofilmpjes met de Sint opnemen. Het alternatief van videofilmpjes ontstond tijdens de coronaperiode en is blijven bestaan."

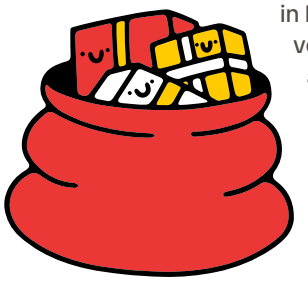

Al loopt het ook in Meer soms mis. Rudy herinnert zich een autorit waarbij het grote sintenboek boven op het dak van de auto bleef liggen. Tien kilometer verder bleek het boek verdwenen. "We zijn teruggereden en vonden het op een afgelegen landweggetje, met alle losse kaartjes er nog in."

Dat liep dus goed af, net als zoveel andere kleine en grote avonturen die bij de sinterklaastijd horen. Want achter elk bezoek, elk filmpje en elke aankomst staat een groep enthousiaste Raak-vrijwilligers die zelf een plezante tijd beleven, maar daarnaast zoveel kinderen een magisch sintgevoel bezorgen, in hun vertrouwde omgeving.

Wist je dat ...

... het Sintfeest bij Raak deel uitmaakt van het project JongBloed? Daarmee wil Raak zoveel mogelijk jonge gezinnen bereiken. Via activiteiten zoals het Sintfeest maken ze kennis met Raak en kunnen ze lid worden. Wie deelnam aan een activiteit en zijn of haar gegevens achterliet, stuurt Raak een e-mail met een bedankingsboodschap én uitnodiging voor de volgende JongBloed-activiteit. De JongBloed-activiteiten zijn onder andere het Sintfeest, (z)onder invloed, de Griezeltochten en de Zomerpuzzeltocht.

Samen sporten

Eerste Woef Waf-wandeling in Meerhout-Gestel

Op zondag 23 augustus organiseerde Raak Meerhout-Gestel haar allereerste Woef Waf-wandeling. Onder een aangenaam zomerzonnetje legden 14 honden en hun baasjes samen een parcours van vijf kilometer af. Ook wandelaars zonder hond waren welkom. “Goede afspraken maken goede vrienden”, zegt Raak-organisator Peter Delien. “Honden moesten verplicht aangelijnd zijn en als een hond moeite had met andere honden in de buurt, was het plan dat de hond achteraan zou aansluiten. Maar dat bleek zelfs nooit nodig, alles verliep heel vlot.”

Na de wandeling was er tijd om na te praten bij een drankje en een stukje cake. De deelnemende honden kregen een goedgevulde goodiebag, met hondensnoep en -speelgoed, dankzij gulle sponsors.

In 2027 organiseert Raak Meerhout-Gestel na het succes van dit jaar niet één maar meteen twee Woef Waf-wandelingen.

Pickleball valt in de smaak bij Raak Nieuwkerken

Tijdens de Raak-activiteit Expeditie Sport maakte Raak Nieuwkerken kennis met pickleball. De sport, een combinatie van tennis, badminton en tafeltennis, viel zo in de smaak dat het Raakpunt intussen elke woensdagnamiddag in de lokale sporthal heeft gereserveerd.

“Tijdens Expeditie Sport was iedereen heel enthousiast over pickleball”, vertelt organisator Bert Foubert. “Intussen zijn er een tiental Raak-leden ingeschreven, waarvan er wekelijks gemiddeld zes pickleball spelen. Aangezien pickleball het beste als dubbelspel gespeeld wordt, kan elke deelnemer ook rustpauzes inlassen. De deelnemers zijn bijna allen zestigers en zeventigers. Je moet goed bewegen bij pickleball en na afloop is de douche welgekomen”, lacht Bert. “Elke speler kan technisch veel bijleren en verbeteren, ongeacht sportervaring, en dat maakt het voor iedereen boeiend. Om de competitie beperkt te houden, wisselen we voortdurend van partner en tegenstanders. Aan het einde van een sportnamiddag heeft iedereen eens met en tegen iedereen gespeeld.”

WANDELEN

8 november 2026 Grobbendonk
Blarendabberswandeling
Parochiezaal Bouwel, Dorp 43, 2288 Grobbendonk | 8u-15u: 6 km (rolstoeltoegankelijk), 8 km en 16 km.

8 november 2026 Hoogstraten
Kapellekenswandeling
Feestzaal ‘t Markenhof, Koestraat 6, 2322 Hoogstraten | 8u-15u: 5 km (rolstoeltoegankelijk), 10 km, 15 km en 20 km.

11 november 2026 Nijlen
Tussen Kleine en Grote Nete
Parochiezaal Kessel Station, Torenvenstraat 5, 2560 Nijlen | 8u-15u: 4 km, 8 km, 12 km en 16 km.

15 november 2026 Geel
Holvense Pensenwandeling
Parochiecentrum Holvenia, Kapelstraat 16, 2440 Geel | 8u-15u: 6 km (rolstoeltoegankelijk), 9 km, 12 km, 14 km en 20 km.

22 november 2026 Nijlen
Haringtochten
PC Den Heerd, Bevels Heerdplein 1, 2560 Nijlen | 8u-15u: 5 km (rolstoeltoegankelijk), 7 km, 12 km en 19 km.

29 november 2026 Heist-op-den-Berg
Winterwandeling
Parochiecentrum Withof, Withofstraat 4, 2220 Heist-op-den-Berg | 8u-15u: 6 km (rolstoeltoegankelijk), 9 km, 12 km en 15 km.

29 november 2026 Lichtervelde
De Oliebollenwandeltocht
OC De Schouw, Tweelindenstraat z/n, 8810 Lichtervelde | 13u15u-15u15: 5 km en 9 km (beide rolstoeltoegankelijk).

29 november 2026 Turnhout
Zevendonk wandelt
Dena Stables, Industriedijk 12, 2300 Turnhout | 8u-15u: 5 km (rolstoeltoegankelijk), 7 km, 12 km, 16 km en 20 km.

6 december 2026 Geel
Sinterklaaswandeling
Parochiezaal Geel Punt, Antwerpseweg 139, 2440 Geel | 8u-15u: 5 km, 8 km, 12 km en 16 km.

13 december 2026 Merksplas
Winterwandeling door Merksplas
Fuifzaal ‘t Hofeind, Hofeinde 9, 2330 Merksplas | 7u-15u: 5 km (rolstoeltoegankelijk), 7 km, 14 km en 20 km.

Zelf aan de slag met sportvoeding

Wat hebben sporters echt nodig voor, tijdens en na een inspanning? Tijdens 'Voer voor sportfanaten', een activiteit van Raak, ontdekten Raak-sporters dat sportvoeding niet ingewikkeld of duur hoeft te zijn. Na een theoretische uitleg volgde een praktische workshop waarin ze zelf aan de slag gingen met eenvoudige ingrediënten. Na de workshop woonden ze samen de Memorial Van Damme bij.

"De theoretische toelichting van diëtiste Ien Vitse was verhelderend. Je leert wat je wel en niet mag eten, zeker als sportman. Nadien gingen we zelf aan de slag en maakten we sportvoeding en sportdrank. Ik kan mij geen betere manier voorstellen om het onder de knie te krijgen", zegt Firmin Ryken van Raak Herentals Stad.

"Ik onthoud ook dat je veel dingen niet hoeft te kopen, maar gewoon zelf kan maken, zoals sportdrank en granolasticks", vertelt Marc Van Dijck van Raak Reet. Die tips nam hij ook dankbaar mee naar huis. "Ik maakte al een koek met quinoa, en tijdens de workshop eentje met nootjes. Die ga ik ook nog opnieuw maken. Ik heb schrik van suiker, door zelf te bereiden heb ik daar meer vat op en kan ik suiker extra reduceren."

"Met een paar basisingrediënten kan je echt enorm veel zelf klaarmaken", vult Jan Baetens van Raak Vilvoorde Far West aan. "Ik ben verzot op peperkoek en ga die binnenkort thuis zelf maken. Nu nog een avond vinden om mij eraan te zetten."

13 december 2026 Wevelgem
Winterwandeling
Porseleinhallen, Cultuurpad 1, 8560 Wevelgem | 12u30-15u: 6 km (rolstoeltoegankelijk), 9 km en 12 km.

20 december 2026 Vorselaar
Kerstwandeling
Dorpshuis, Nieuwstraat 15, 2290 Vorselaar | 8u-15u: 6 km (rolstoeltoegankelijk), 12 km en 18 km.

27 december 2026 Geel
Sylvesterwandeling
PC Bel, Wijdbos 39, 2440 Geel | 8u-15u: 6 km, 12 km en 18 km.

zondag 3 januari 2027 Loenhout
Pezerikenwandeling
GBS 't Blokje, Kerkblokstraat 14, 2990 Loenhout | 7u30-15u: 7 km (rolstoeltoegankelijk), 14 km en 21 km.

zondag 3 januari 2027 Booischot
Drijkoningenwandeling
Parochiecentrum Ter Laken, Ter Laken 4, 2221 Booischot | 8u-15u: 5 km (rolstoeltoegankelijk), 9 km, 12 km en 19 km.

zondag 10 januari Hulshout
Herenbossenwandeling
PC St-Mattheüs, Grote Baan 121/1, 2235 Hulshout | 8u30-15u: 5 km (rolstoeltoegankelijk), 7 km, 11 km en 15 km.

zondag 10 januari Sint-Job-in-'t-Goor
Bosuilenwandeling
Goorhof, Kerklei 16, 2960 Brecht | 8u15: 6 km (rolstoeltoegankelijk), 12 km, 15 km en 18 km.

Mountainbike

11 november 2026 Jabbeke
20ste St Maartenstocht
SPC Hof ter Straeten, Hof van Straeten 2, 8490 Jabbeke | 25 km, 45 km en 70 km.

6 december 2026 Zemst
The Hybrid Ride - Best of Both Worlds
Ons Huis Weerde, Kostersvoetweg 2, 1982 Zemst | 48 km en 75 km.

De smaken van de feesten

Nu de zomer er onherroepelijk opzit en we gezellige warmte meer binnen dan buiten moeten zoeken, komt ook de vraag 'wat zullen we weer maken met Kerstmis en nieuwjaar?'. Geen nood: Raak Magazine vond een kookploeg bereid om op een zwoele zomeravond de smaken van de feesten te testen. Inspiratie haalden ze uit het boek 'Feest!' van Jeroen Meus.

Over de kookploeg

Samen koken gaat bij Raak Luchteren Baarle al even terug in de tijd: sinds 2010 vinden jaarlijks vijfdelige kooklessen plaats. De succesformule van vijf kookavonden is eenvoudig: vier avonden kookles, de vijfde avond mag elke kok een gast uitnodigen. Wie geen levenspartner heeft, mag uiteraard iemand anders laten aanschuiven.

Tartaar van rund, parmezaantaco's en pestomayonaise

Dit heb je nodig

Voor de parmezaankoekjes

- 100 g parmezaanse kaas
- oregano

Voor de rundertartaar

- 200 g rundvlees
- 1 eetlepel zongedroogde tomaten
- 1 sjalot
- 1 eetlepel zwarte olijven (zonder pit)
- basilicum
- peper en zout

Voor de mayonaise

- 1 eierdooier
- 1 theelepel mosterd
- 1 deciliter arachideolie
- 2 eetlepels pesto
- azijn
- peper en zout

Zo maak je het

Parmezaankoekjes

Verwarm de oven voor tot 160°C.

Mix de parmezaan fijn met een snuif oregano.

Duw op een vel bakpapier op een ovenplaat hoopjes parmezaan tot platte cirkels. Laat 10 minuten bakken.

Vouw de koekjes over een deegrol en laat ze uitharden tot taco's.

Rundertartaar

Snijd het rundvlees en de zongedroogde tomaten fijn en meng ze. Snipper de sjalot fijn, snijd de olijven grof en meng beide door de rundertartaar. Breng op smaak met peper, zout en wat fijngesneden basilicum. Maak met twee lepels quenelles van de tartaar en schep ze in de taco van parmezaan.

Mayonaise

Doe de eierdooier met een scheut azijn en de mosterd in een maatbeker en zet er kort de mixer in. Giet de olie erbij. Mix de pesto erdoor en breng het geheel op smaak met peper en zout. Werk de taco af met enkele toefjes pestomayonaise.

Ervaringen van de kookploeg

"Een verrassende maar erg lekkere smaak! Dit is een ideaal hapje voor grotere groepen, je kan het ook vlot met kinderen maken. Let wel op bij het maken van de taco's: laat de cirkelvormige koekjes niet liggen eens ze uit de oven zijn, maar vorm meteen de taco's. Wacht je te lang, dan is het niet meer mogelijk om de gebogen vorm te maken. Om de rundertartaar extra pit te geven, hebben we een klein beetje tabasco toegevoegd."

Kalkoenrollade met groene kool, appel en veenbes en crème van knolselder

Dit heb je nodig

Rollade

- ½ groene kool
- 2 uien
- 2 tenen knoflook
- 50 g pistachenoten
- 500 g gemengd gehakt
- 1 ei
- 50 g gehaktkruiden
- 800 g kalkoenlapjes
- 24 plakken ontbijtspek
- nootmuskaat
- boter
- peper en zout

Garnituren

- ½ knolselder
- 8 stronken witloof
- 300 g veenbessen
- 1 deciliter rode wijn
- 2 eetlepels kristalsuiker + extra
- 0,5 deciliter room
- 4 appels
- boter
- witte peper
- selderzout

Cognacsaus

- 2 sjalotten
- 1 teen knoflook
- tijm
- laurier
- kruidnagels
- jeneverbessen
- 2 deciliter bruine fond
- 2 deciliter room
- cognac
- boter
- peper en zout

Zo maak je het

Rollade

Snijd de kool fijn en kook ze gaar. Spoel onder koud water en laat goed uitlekken.

Snipper de uien en de knoflook fijn. Stoof in wat boter, en doe de groene kool erbij. Kruid met peper, zout en nootmuskaat.

Verwarm de oven voor op 180° C.

Hak de pistachenoten grof. Meng het gehakt, het ei, de gehaktkruiden en de pistachenoten.

Leg de kalkoenlapjes tussen bakpapier en klop ze plat.

Strijk twee vellen aluminiumfolie in met olijfolie en leg het spek er dakpansgewijs in twee rijen op. Leg de kalkoen op het spek en kruid met peper en zout. Verdeel het gehaktmengsel over de kalkoen; laat de randen vrij. Schep de groene kool in het midden van het gehakt.

Neem het vel aluminiumfolie onderaan vast en vouw het over het vlees met kool. Span de aluminiumfolie strak rond de rollade en maak de zijkanten goed dicht. Leg de rollade in een ovenschaal en bak 50 minuten in de oven.

Ervaringen van de kookploeg

"Dit gerecht is tijdrovend, maar absoluut de moeite waard. Dit zijn dé smaken van de feestdagen. Om een beetje tijd te winnen, hebben we de kroketten vervangen door puree. Kroketten kopen in de supermarkt of bij de traiteur kan natuurlijk ook. We vonden geen verse veenbessen, maar waren ook heel tevreden met de veenbessen in blik die we wel vonden."

Garnituren

Schil de knolselder, snijd hem in dobbelstenen en kook gaar in gezouten water.

Snijd de stronken witloof doormidden en verwijder de harde kern. Stoof in boter met wat water. Laat het witloof op zacht vuur braiseren tot het begint te kleuren.

Breng de veenbessen met de rode wijn aan de kook. Voeg er de suiker aan toe en laat inkoken.

Giet de knolselder af. Voeg de room, een klont boter, witte peper en een snuif selderzout toe. Mix de knolselder glad en houd hem op een zacht vuur warm.

Schil de appels, snijd ze in vieren en bak ze goudbruin in wat boter. Voeg er een snuif suiker aan toe.

Cognacsaus

Snijd de sjalot en de knoflook grof.

Stoof ze in wat boter en voeg er tijm, laurier, kruidnagel en jeneverbessen aan toe. Flambeer met een scheut cognac.

Blus de pan met de bruine fond en voeg de room toe. Breng de saus aan de kook en laat even inkoken. Zeef en breng opnieuw aan de kook. Kruid met peper en zout. Voeg een klont boter toe en mix schuimig.

Afwerken en serveren

Haal de folie van het vlees en laat nog 15 minuten verder kleuren in de oven.

Bak kroketten, die je eventueel ook zelf kan maken, goudbruin in de friteuse.

Haal het vlees uit de oven en snijd de rollade in dikke plakken.

Lepel wat saus op een groot bord en leg er een plak kalkoenrollade in. Schep er een lepel knolseldercrème en een lepel veenbessen bij, gevolgd door wat gebakken appel. Eindig met het gebakken witloof en de kroketten.

Carpaccio van gerookte heilbot met tartaar van knolselder en vinaigrette 'noisette'

Dit heb je nodig

Tartaar

- ¼ knolselder
- 1 sjalot
- 1 groene appel
- 1 eetlepel wittewijnazijn
- olijfolie
- peper en zout

Carpaccio

- 100 g boter
- 1 eierdooier
- 1 eetlepel mosterd
- 4 eetlepels wittewijnazijn
- bieslook
- 400 g gerookte heilbot

Afwerken en serveren

- 4 eetlepels kappertjes
- wat krulandijvie
- peper en zout

Zo maak je het

Tartaar

Schil de knolselder, snijd hem in kleine blokjes en kook ze kort.

Snipper de sjalot fijn. Schil de appel en snijd hem in blokjes. Breng alles op smaak met olijfolie, de wittewijnazijn, peper en zout.

Carpaccio

Smelt de boter tot deze hazelnootbruin is (beurre noisette) en laat afkoelen.

Meng de eierdooier met de mosterd en de azijn en voeg er een scheut water aan toe. Kruid met peper en zout.

Giet de beurre noisette er in een straaltje bij en mix tot een licht gebonden vinaigrette. Meng er wat gesnipperde bieslook door.

Snijd de heilbot in dunne plakjes. Lepel er wat tartaar over.

Afwerken en serveren

Schik de krulandijvie over de tartaar en de heilbot. Werk af met de vinaigrette en de kappertjes.

Ervaringen van de kookploeg

"Dit gerecht kan je heel makkelijk op voorhand maken, bijvoorbeeld voor grotere groepen. Een nadeel aan het recept is dat je een groot stuk heilbot moet vinden en kopen, maar je kan de heilbot ook voorgesneden kopen. Voor de afwerking hebben we ook bloedzuring en citroenverbena gebruikt, dat geeft nog extra kleur aan het bord."

De recepten komen uit het boek 'Feest!' van Jeroen Meus, uitgegeven bij Manteau. Raak mag vijf exemplaren weggeven. Mail voor 1 december 2026 je naam, lidnummer en adres naar wedstrijden@raakvzw.be (vermeld 'Feest' in het onderwerp) en maak kans.

Radar

Ooit iets (compleet) anders

Alles verandert, ook de functie van een plek. Deze zes locaties kregen een verrassend nieuw leven en groeiden uit tot culturele, historische of sportieve trekpleisters.

Hemels genieten

In de Mechelse wijk Battel opende in 2022 de voormalige Sint-Jozefkerk opnieuw haar deuren als Batteliek: een microbrouwerij, microstokerij, limonaderij, café en ontmoetingsplaats. De architectuur is een bijzondere mix tussen overblijfselen van de oude kerk en industriële elementen.
Wil je niet alleen bewonderen en proeven maar ook zelf de handen uit de mouwen steken? Tijdens een workshop kan je je eigen gin maken.

WWW.BATTELIEK.BE

Werelderfgoed

Op de site van het negentiende-eeuwse, neoklassiek mijnbouwcomplex in Boussu, nabij Mons, verrees in 2002 het MACS (Musée des Arts Contemporains). In 2014 opende op dezelfde site ook het CID (Centre d'Innovation et de Design), een centrum dat draait rond hedendaags design en toegepaste kunst. De indrukwekkende site werd in 2012 uitgeroepen tot UNESCO Werelderfgoed.

WWW.MAC-S.BE • WWW.CID-GRAND-HORNU.BE

Abdijkunst

Vorig jaar herleefde de Groeningerabdij in Kortrijk als Abby, een nieuw museum voor beeldende kunst. Aan het gebouw werden een nieuwe vleugel en moderne exporuimtes toegevoegd, maar ook heel wat delen van de oude abdij, zoals de kapellen en het slaapvertrek van de kloosterzusters, kregen een functie binnen het museum. De plek waar ooit de ommuurde kloostertuin lag, herbergt nu een publieke binnentuin met eetbare kruiden, bloemen en planten.

WWW.ABBYKORTRIJK.BE

In hogere sferen

De in verval geraakte Sint-Antonius van Paduakerk in het Brusselse Vorst werd in 2023 omgetoverd tot dat waarvoor je bij uitstek hoogte nodig hebt: een klimzaal. Bij het bouwen van de 1.400 vierkante meter aan klimmuur werd de oorspronkelijke staat van de kerk zo goed mogelijk behouden: onder meer het altaar en de glas-in-loodramen werden bewaard zoals ze waren. Zowel beginners als gevorderden kunnen komen klimmen bij Maniak Padoue. Voor de jongsten (vanaf 4 jaar) zijn er aparte, lagere zalen met kinderroutes en automatische gordelsystemen.

WWW.MANIAK.CLUB/PADOUE

Kunst in beweging

In Kemzeke werden de voormalige loodsen en serres van een transportbedrijf getransformeerd tot de Verbeke Foundation, 14 hectare binnen- en buitenruimte waar natuur, moderne kunst en industrieel erfgoed in elkaar overlopen. Herbestemming blijft belangrijk op de site: zo kregen onder meer oude treinwagons en tal van zeecontainers er een plaats.

WWW.VERBEKEFOUNDATION.COM

Duik in de mijn

Op de oude steenkoolmijnsite van Beringen, die in 2015 heropende als be-MINE – kreeg een van de grote betonnen bezinkbakken een nieuwe functie als indoor duikplek. In het bassin met een diameter van 36 meter en een diepte van bijna 10 meter kan je nu (leren) duiken tussen zoetwatervissen en decors.
Duiken kan vanaf 8 jaar, snorkelen mag al vanaf 6 jaar.

WWW.TODI.BE

Op de agenda bij Raakpunten

Ook bij Raakpunten in Vlaanderen en Brussel kan je terecht voor een grappige, boeiende of leerrijke activiteit. Een (kleine maar inspirerende) greep uit het aanbod.

Lachen

Zin in een avondje lachen? Heel wat Raakpunten hebben de komende maanden humor in petto. In Westmalle zorgen Nigel Williams en Raf Coppens op 13 november voor een stevige comedyavond. Karel Declerq kijkt tijdens zijn cabaretvoorstelling 'België schalks bekeken' met een komische bril naar ons land: op 21 november in Oudenburg en 29 november in Groot-Bijgaarden. In Rosselaar (Balen) staat op 14 november 'De 3 wijzen' op het programma.

Leren

Wie graag zijn blik verruimt, vindt de komende maanden heel wat boeiende lezingen bij Raak. Ex-wielerjournalist Noel Truyers duikt op 3 november in Zolder-Centrum in straffe Tour-verhalen. Op 9 november vertelt Alain Remue bij Raak Ertvelde over zijn expertise bij de Cel Vermiste Personen, en in Reet krijg je op 14 december tijdens een infosessie praktische tips om energie te besparen.

Ontharden

Nee, ontharden gaat niet over een extra portie comedy programmeren of soft skills ontwikkelen. Raak Herent wil meer weten over hoe ontharden van de ondergrond kan helpen om hemelwater beter op te vangen. Nu klimaatverandering zorgt voor hevigere regenbuien én lange periodes van droogte en watertekort vraagt het Raakpunt aan Herents schepen Katelijne Seutens wat de gemeente doet en hoe inwoners zelf hun steentje kunnen bijdragen.

CATARACT & OOGZORG: EEN LEZING DIE UW BLIK VERRUIMT

90 minuten ✶ 320 €

Met de opbrengst van één lezing maakt uw vereniging meteen een zichtreddende operatie voor een blind kind mogelijk.

Nodig JustSee uit in uw vereniging en geef uw leden een andere kijk op zicht.

griet.vanlier@justsee.org
02 412 08 04
www.justsee.org

Hoe werkt ons oog? Wat gebeurt er bij cataract? En waarom worden mensen in Afrika vandaag nog blind door een aandoening die perfect te behandelen is?

Tijdens een boeiende en interactieve lezing neemt **JustSee, het vroegere Light for the World**, u mee in de wereld van het zicht.

U ontdekt hoe het oog werkt en leert meer over veelvoorkomende oogziekten zoals cataract. Daarna reizen we samen naar onze projecten in **Congo, Burundi en Tanzania**, waar we samen met lokale partnerziekenhuizen jaarlijks duizenden mensen opnieuw zicht geven.

Met sterke beelden, persoonlijke verhalen en interactieve ervaringen – zoals simulatiebrillen waarmee u zelf ervaart hoe slechtziendheid voelt – brengen we onze missie heel dichtbij. Een aanrader!

JUSTSEE

Tegenspraak

Moeten de regels voor sociale media bij jongeren strenger?

De Europese Commissie presenteerde in september haar Kids Act, die kinderen en jongeren beter moet beschermen tegen online risico's. De vraag is alleen hoe ver zo'n bescherming moet gaan. Moeten sociale media verboden worden voor jongeren? Of dreigt een aparte kinderwet vooral de aandacht af te leiden van een veel groter probleem: platformen die hun gebruikers, jong én oud, zo lang mogelijk aan het scherm willen kluisteren? We vroegen het aan Lies Craeynest, oprichter van KidsUnplugged, en Andy Demeulenaere, coördinator bij Mediawijs.

Tekst Hilde Van Malderen • Foto's Kristof Vadino

Lies Craeynest

Andy Demeulenaere

Waarom een Kids Act?

Andy: "Die Kids Act moet er komen omdat de dominante platformen zoals Facebook en TikTok zich weinig aantrekken van wat er met hun gebruikers gebeurt. Voor veel mensen zijn sociale media een meerwaarde, maar er is ook een groep gebruikers die negatieve gevolgen ondervindt of nare ervaringen heeft. Dus er moeten absoluut strengere regels komen."

"Strengere regels voor sociale media zouden niet alleen voor kinderen moeten gelden."

ANDY

Lies: "Het grote probleem is dat we communicatie en verbinding, een essentiële menselijke nood, hebben uitbesteed aan een handvol grote Amerikaanse en Chinese bedrijven die winst willen maken. Gebruikers zo lang mogelijk op hun platformen houden, is hun businessmodel. Bij recent Europees onderzoek bleek dat tieners gemiddeld 4,5 uur per dag op hun scherm zitten, vooral op sociale media en voor online gaming. De techsector moet absoluut extra regelgeving krijgen. De vraag is natuurlijk hoe snel die Kids Act op poten gaat staan. Eigenlijk vraag je aan de techbedrijven om een product te creëren waar ze geen winst op maken. Ik vraag me af of dat zal lukken."

Andy: "In de Kids Act staan drie grenzen. Tot 13 jaar worden sociale media verboden, maar kunnen ouders een soort kidsaccount maken op veilige videoplatformen. Van 13 tot 15 jaar gaat het om teen- of mini-accounts, enkel mogelijk met ouderlijk toezicht. En vanaf 15 mag je zelfstandig een account hebben. Die grote bedrijven gaan nooit voor die echte kidsaccounts kiezen. Ze hebben dat soort accounts niet klaarstaan en hebben er commercieel weinig aan."

Hoe problematisch zijn sociale media?

Lies: "Eigenlijk hebben alle minderjarigen recht op bescherming tegen de risico's van sociale media zoals die er vandaag uitzien. Op veel niveaus in de samenleving ligt de grens van meerderjarigheid op 18. Pas dan mag je stemmen of met de auto rijden. Maar een verbod tot 18 is niet realistisch, omdat er ook positieve zaken kunnen zijn aan sociale media. Daarom is wachten tot 16 jaar een goede voorzorgsmaatregel. Waar Andy en ik misschien van mening verschillen: hoe groot is de groep van jongeren waarbij de invloed van sociale media als problematisch wordt gezien? Voor mij gaat dat veel verder dan de groep jongeren die erdoor bij een psycholoog of psychiater belandt."

Andy: "De vraag is vooral: waarbij moeten we echt wettelijk ingrijpen? Ik vind eigenlijk dat strengere regels voor sociale media niet alleen moeten gelden voor kinderen, maar ook voor volwassenen. Als we zo bezorgd zijn over slaapgebrek, dan zie je dat effect op elke leeftijd. De technieken die sociale media gebruiken om onze aandacht vast te houden, moeten worden ingeperkt. Mijn grootste vrees is dat er alleen een Kids Act komt. Dat er druk is om sterk te reguleren voor kinderen om daarna zo weinig mogelijk te moeten regelen voor volwassenen. Terwijl ik mij heel veel zorgen maak over andere zaken zoals bijvoorbeeld phishing *(een vorm van internetfraude, red.)*. Meta verdient miljoenen per jaar aan advertenties die leiden naar zulke sites."

"We zitten niet langer in het verhaal dat alle technologie sowieso fantastisch is."

LIES

Hoe verantwoordelijk zijn ouders?

Lies: "Het is als ouder moeilijk wanneer je conflicterend advies krijgt. Europa zegt bijvoorbeeld dat de technieken die Roblox *(een populair online gameplatform, red.)* gebruikt tot de meest schadelijke behoren. En dan heb je een werkelijkheid die daar totaal geen rekening mee houdt. Om je heen zie je overal pyjama's en andere merchandising opduiken van Roblox. Zelfs jongerenorganisaties zetten er games op."

Andy: "Het punt is hoever je wilt gaan als ouder. Kinderen nemen veel ruimte online in omdat we hen die offline afgenomen hebben. Omdat die er niet meer is of omdat we het niet meer veilig vinden om hen op straat te laten spelen. Dat is de laatste vijftig jaar enorm veranderd, dus zoeken jongeren die ruimte op een andere plaats. En dan stel je vast dat jongeren die online ruimte veel toffer vinden dan de ruimte met jou, wat zorgt voor een generatieconflict. Als ouder weet je misschien niet precies hoe Roblox werkt, maar het gaat tegelijk ook over je kinderen die vrienden maken.

Als ze naar een feestje gaan, vraag je toch ook met wie ze gaan? En wie ze leuk vinden en waarom? Dat geldt even goed voor online contact."

Lies: "Ik snap wat je bedoelt, maar die technologische laag maakt het erg moeilijk. Je kan alleen maar op een klein scherm meekijken. Ze werken ook met nicknames. Als je kind zegt 'WB is Oscar van school', is dat dan zo? Moet je dan zelf bellen naar de ouders van Oscar? Je kan als ouder niet de hele tijd naast je kind zitten. En met brave kindjes gaat dat nog wel of met papa's die IT-expert zijn. Maar 60 à 70 procent van de ouders vraagt een hogere leeftijdsgrens voor sociale media omdat ze het niet aankunnen. Dus onze oplossing bij KidsUnplugged is: wacht langer met het geven van een smartphone, want dat is de grootste sleutel naar sociale media."

Andy: "Sommige ouders hebben wel een goede reden om hun kinderen een smartphone te geven in het lager onderwijs. Lies wil dat uitstellen tot 14 jaar, daar kan je over discussiëren. Voor mij gaat het over: welk kind heb je en welke ouder ben je? Wat ik niet helemaal juist vind, is de voorstelling dat je constant naast je kind moet zitten. Je loopt ook niet mee op de speelplaats of bij de Chiro."

Lies: "Maar je weet wel wie er in de Chiro zit?"

Andy: "Vaak, maar je weet nooit alles. Eigenlijk doe je als ouder constant aan risico-inschatting. Eerst mag je kind enkel op het trottoir fietsen, dan op straat naast jou, maar je moet ze ooit alleen laten fietsen. Vanaf dan weet je niet meer met wie ze praten. Je gaat dat ook niet de hele tijd controleren tot je voelt dat er iets is. En dan ga je misschien scherper controleren."

Lies: "Maar in de onlinewereld kan het sneller uit de hand lopen, omdat er minder overzicht is en minder regulering van de bedrijven, die geen verantwoordelijkheid hoeven te nemen voor met wie je kind contact heeft of wat het te zien krijgt. Dus de onlinewereld is vandaag minder veilig dan de offlinewereld waar er nog meer sociale controle is. Er is meer wetgeving. Meer fietspaden. Als je een smartphone geeft aan een kind zet je het eigenlijk in een formule 1-wagen en probeer je er beperkingen op te zetten."

Hoe ziet de toekomst eruit?

Andy: "Ik zit met veel twijfels. Het is goed dat er regelgeving komt, maar we blijven vastzitten op regulering in de rand. We gaan hier en daar een leeftijd veranderen. Ik vind dat we daarmee een achterhoedegevecht aan het voeren zijn, want we weten zelfs niet of die sociale media het tijdperk van AI en chatbots gaan overleven. Dus eigenlijk weten we niet of de regels die we nu maken daar wel klaar voor zijn."

Lies: "Ik ben positiever gestemd. We zitten niet langer in het verhaal dat alle technologie sowieso fantastisch is en dat we daar nu eenmaal mee moeten leren omgaan. Mijn wake-upcall kwam er in 2016 toen tijdens het Brexit-referendum data van sociale media gebruikt werden om de resultaten te beïnvloeden. De jongste 10 à 15 jaar is het ontspoord. Sociale media hebben zich verpopt tot een commerciële machine. Nu is er toch een erkenning dat er risico's aan verbonden zijn."

Andy: "Ik volg wat je zegt, tegelijkertijd heb ik het al een beetje te veel gezien dat het ineens neervalt zoals bij alle GDPR-regels rond privacy en datagebruik. Er is een ongelooflijke maatschappelijke kost van bedrijven, universiteiten, overheden die allemaal bezig zijn met hun data op een deftige manier te beheren. En in grote lijnen is dat een goede zaak. Maar het brengt ook veel administratie en andere kosten met zich mee. En wie trekt zich daar niets van aan? De techbedrijven."

Lies: "Maar daar heeft de normalisatie van sociale media in de maatschappij niet aan geholpen. Ouders melden ons dat er in schoolboeken van het vijfde leerjaar opdrachten staan waarbij kinderen een profiel moeten maken op sociale media, terwijl ze daar voor hun dertiende eigenlijk niet op mogen. Er is al een leeftijdsgrens, maar die wordt door niemand serieus genomen. Want, goh ja, het is toch ook leuk."

"Kinderen nemen veel ruimte online in omdat we hen die offline afgenomen hebben."

ANDY

Andy: "Dat bedoel ik. Ik ben wel bang dat de handhaving van de nieuwe regels geen prioriteit zal zijn of dat er niet genoeg middelen voor zullen zijn. "

Lies: "Maar denk je dan niet dat er een rol is voor de overheid om ouders veel meer te waarschuwen? In Nederland heeft de politie effectief posts geplaatst die ouders waarschuwen over Roblox, over WhatsAppkanalen. Hier gebeurt dat niet. Dat zou veel waardevoller zijn."

Andy: "Ik ben er niet van overtuigd dat zoiets via de politie laten verspreiden de manier is. Ik denk dat we heel hard de nadruk leggen op wat er allemaal fout kan gaan en daardoor zeggen we dat we dan maar alles moeten verbieden. Het is een zwart-witoplossing. Angst creëren over wat er allemaal fout kan gaan, zorgt er niet voor dat mensen het niet meer doen. En dat zorgt er nog niet voor dat het veiliger wordt."

KidsUnplugged is een Belgische ouderbeweging die ouders wil helpen om de eerste smartphone langer uit te stellen, idealiter tot minstens 14 jaar, en sociale media tot 16 jaar.

Mediawijs is het Vlaamse Kenniscentrum Digitale en Mediawijsheid. Het helpt inwoners van Vlaanderen en Brussel om media en digitale technologie actief, kritisch, creatief en bewust te gebruiken.

Lofspraak

Raak Baal kreeg navolging met pop-upcafé

"Experiment werd voorzet die ook andere verenigingen konden binnenkoppen"

Wat begon als een elegante oplossing voor de avondmarkt groeide in Baal uit tot een nieuwe aanpak: bestaande locaties tijdelijk gebruiken als café of evenementlocatie. Raak Baal ontdekte hoe weinig er nodig is om een leegstaand café opnieuw leven in te blazen. Hun aanpak maakte school: intussen strijken ook andere Baalse verenigingen voor een of meerdere dagen neer in het leegstaande café.

Tekst Jurgen D'Ours • Foto Stijn Buggenhout

Het begon heel herkenbaar: tijdens de jaarlijkse kermis in Baal wilde Raak zichtbaar aanwezig zijn. Een biertentje op de avondmarkt leek de meest voor de hand liggende keuze. Tot bleek hoeveel werk daarbij kwam kijken: sleuren met een tent, tafels, stoelen en koelkasten, opbouw en afbraak. Voor een kleine groep helpende handen is dat geen evidente operatie.

Toen viel het oog van voorzitter Stijn Buggenhout op een café dat al een tijd leegstond, pal langs het parcours van de avondmarkt. "Water, elektriciteit, toiletten en koelkasten: alles wat we nodig hadden was er al", blikt Stijn terug op het eerste pop-upcafé. "We moesten enkel poetsen en de elektriciteit aanzetten."

Het café voor één dag werd een ongelofelijk succes. Zo groot zelfs dat bezoekers vroegen waarom ze de volgende dag niet konden terugkomen. De burgemeester incluis. "Toevallig liep daags nadien de kermiskoers langs het café. De burgemeester verlengde de vergunning ter plaatse met één dag, zodat we niet één maar twee dagen het pop-upcafé openhielden."

Daar bleef het niet bij. Drie maanden later al ging het café opnieuw voor één dag open. Was getekend: Raak Baal. "Geen avondmarkt of kermiskoers deze keer, maar we zorgden zelf voor een optreden van Tom Helsen, die van de buurt is. Onze affiche luidde 'Kwb Baal hand in hand met Tom Helsen'. De uitdrukking 'hand in hand' zou een rode draad én een knipoog worden, ook bij volgende openingen, net omdat het de naam was van het vroegere café."

> "We moesten enkel poetsen en de elektriciteit aanzetten."

Resultaat: het café zat afgeladen vol. Gelukkig had Raak Baal al voorzorgen genomen. Alleen wie vooraf ingeschreven was, kon erin. "In Baal was enkele jaren eerder het laatste café gesloten. De leegstand zorgde dat er grote vraag was naar een plek waar mensen elkaar konden ontmoeten. Na het concert van Tom Helsen gooiden we de deuren open, tafels en stoelen gingen aan de kant en ons bestuurslid en huis-dj Frits maakte er een memorabel feest van. Opnieuw kwamen meer mensen dan vooraf gedacht opdagen en mensen dansten op de toog tot in de vroege uurtjes." Na de tweede editie volgden nog twee extra tijdelijke openingen, zoals 'Kwb Baal gaat hand in hand tegen leegstand'.

Het idee bleek aan te slaan, het was zelfs aanstekelijk: ook andere verenigingen in Baal ontdekten dat een tijdelijk café niet noodzakelijk een gigantisch project hoeft te zijn. In hetzelfde café organiseerde onder meer de wielerclub intussen al activiteiten. “Wat voor ons uit praktische noodzaak en als experiment groeide, werd stilaan een soort voorzet die anderen konden binnenkoppen”, vat Stijn samen. “Het blijft voor mij bizar dat we hier per toeval terechtkwamen. Ik vraag me soms af waarom niemand eerder had bedacht dat een leeg café tijdelijk opnieuw gebruikt kon worden, met minimale inspanningen.”

In maart 2026 liet Raak Baal het café los. Stijn: “In plaats van opnieuw het café te openen, kaapten we jeugdhuis Den Borduur. Onder het motto ‘andere omgeving, zelfde filosofie' namen we een andere plek tijdelijk in met onze concepten en activiteiten. Kaarten op vrijdag, zaterdag overdag een wandeling, een café met bier en wijn, zaterdagavond optredens van de lokale bands Rommelstein en Outspaced. Het was dan niet meer ons oude vertrouwde café ‘Hand in Hand', maar de energie was dezelfde.”

Raak Baal heeft intussen beslist om voorlopig te stoppen met de reeks pop-upcafés. Niet omdat het concept mislukt is, integendeel. “Het idee is zijn eigen leven gaan leiden, dat is fijn. Maar we willen vermijden dat wij onze formule eindeloos herhalen.”

“Ons principe blijft wel overeind. We gaan nog dingen organiseren. We nemen deze ervaring mee. We willen blijven zoeken naar bestaande plekken die een tijdelijke invulling kunnen krijgen. Daar willen we trouw aan de geest van de plek met activiteiten mensen samenbrengen. Dat kan een café zijn, maar evengoed een kantine, een kerk, een jeugdhuis of een andere plek die even niet gebruikt wordt. Als ik echt mag dromen, dan gaat het van een carnavalsfeest op een speciale locatie tot een kleinkunstconcert met Laïs of Guido Belcanto in de kerk.”

Slotvraag, voor wie wil gaan ‘pop-uppen’: moet je nu eerst een evenement bedenken en dan de locatie zoeken, of andersom? Stijn: “De locatie is de basis waarop je voortbouwt. Kijk eerst wat er al is, vervolgens wat je extra kan toevoegen. Zo bouw je stap per stap het evenement op.”

Puzzel

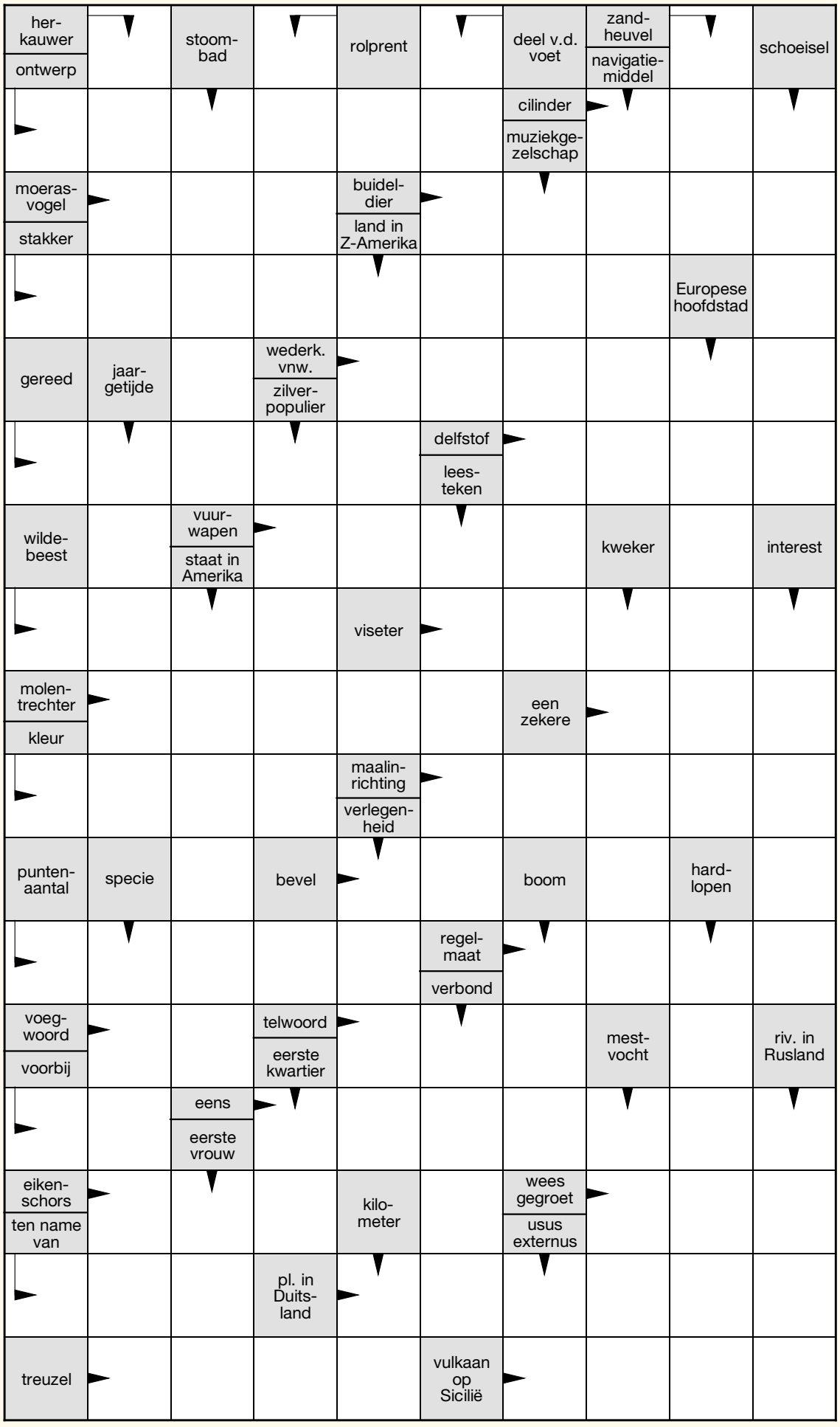
herkauwer
ontwerp
stoombad
rolprent
deel v.d. voet
zandheuvel
navigatiemiddel
schoeisel
cilinder
muziekgezelschap
moerasvogel
stakker
buideldier
land in Z-Amerika
Europese hoofdstad
gereed
jaargetijde
wederk. vnw.
zilverpopulier
delfstof
leesteken
wildebeest
vuurwapen
staat in Amerika
kweker
interest
viseter
molentrechter
kleur
een zekere
maalinrichting
verlegenheid
puntenaantal
specie
bevel
boom
hardlopen
regelmaat
verbond
voegwoord
voorbij
telwoord
eerste kwartier
mestvocht
riv. in Rusland
eens
eerste vrouw
eikenschors
ten name van
kilometer
wees gegroet
usus externus
pl. in Duitsland
treuzel
vulkaan op Sicilië

Quiz

Bij deze Raakpunten kan je de komende weken terecht voor een fijne quiz.

Turnhout St Pieter, 13/11/26
Heultje (Westerlo), 14/11/26
Berlaar Heikant, 20/11/26
Lokeren Heirbrug, 20/11/26
Schoonaarde, 20/11/26
Koersel, 27/11/26
Merelbeke, 27/11/26
Gijzegem, 28/11/26
Balen, 4/12/26
Blaasveld, 4/12/26
Leest, 4/12/26
Hechtel, 5/12/26
Krokegem, 5/12/26
Dendermonde, 11/12/26
Mol Achterbos, 16/12/26
Oostende Mariakerke, 8/1/27

Je quizkennis aanscherpen? Raak Merelbeke schotelt je enkele vragen voor uit een vorige editie. Weet jij ze allemaal op te lossen? Dan weet je meteen waar je op 27 november 2026 moet zijn: de quiz van Raak Merelbeke!

1 Een Ferrari formule 1-wagen kan op 5 uur en 15 min een afstand van 950 km afleggen. Welke gemiddelde snelheid heeft de Ferrari dan gehaald?

2 Vanaf wanneer spreekt men van storm? Geef het cijfer op de schaal van Beaufort.

3 Geef de naam van de wind die voorkomt in de Rhonevallei in Frankrijk en tot 3.000 meter hoogte voelbaar kan zijn. Op de Mont Ventoux haalt deze noorderwind windsnelheden tot 300 kilometer per uur.

4 Hoe worden de inwoners van volgende plaatsen genoemd?
- Monaco
- Zeeland
- Madrid

5 Bij welke bands speelden volgende muzikanten?
- John Fogerty
- Thé Lau
- Mark Knopfler

6 In welke provincie vind je … ?
- De Grotten van Han
- De Abdij van Averbode
- De Mechelse Heide

7 In welke Chinese stad werden eind 2019 de eerste bekende gevallen van COVID-19 vastgesteld?

8 Rangschik in tijd. Het oudste krijgt het cijfer 1, het recentste krijgt 3.
- a. Georges Pompidou – b. François Mitterrand – c. Giscard d'Estaing
- a. Karel de Grote – b. Keizer Karel V – c. keizer Augustus
- a. Slag van Waterloo – b. Franse Revolutie – c. De Brugse Metten

Klaar? Check de antwoorden op pagina 45 van dit Raak Magazine.

Ruggespraak

Professor Stijn Oosterlynck onderzoekt de impact van derde plekken op welzijn

"Ook winkels zijn derde plekken"

Derde plekken, waar we vertoeven als we niet thuis, op het werk of op school zijn, kunnen goed zijn voor onze mentale gezondheid, vindt Stijn Oosterlynck (UAntwerpen). "Ze zijn belangrijk voor ons welzijn, voor de sociale samenhang, voor de ontmoeting tussen mensen, om te leren omgaan met conflicten, en om te leren hoe onze samenleving werkt."

Tekst Matthias Van Milders • Foto Lisa Develtere

Toch staan derde plekken ook onder druk. De beschikbaarheid van gebouwen en lokalen voor verenigingen is een aandachtspunt. Jeugdbewegingen klaagden in september nog aan dat het bisdom Antwerpen het huurgeld voor lokalen fors verhoogt. De woordvoerster van Scouts en Gidsen Vlaanderen sprak bij VRT NWS zelfs over de bedreiging van het voortbestaan van lokale groepen.

Lokale besturen krijgen de vraag om voor de nodige gemeenschapsinfrastructuur te zorgen. Die overheid is – samen met de samenleving als geheel – heel sterk gericht op efficiëntie. "We richten veel ruimtes zo efficiënt mogelijk in, maar dat haalt het derdeplekgevoel onderuit", zegt Stijn Oosterlynck. "Het openbaar domein is ingericht om het verkeer zo efficiënt mogelijk te laten doorstromen, niet als een ontmoetingsplaats. Aan de schoolpoort, waar ouders en leerkrachten een praatje slaan, is het trottoir ook niet steeds voorzien op ontmoeting. In het containerpark kon je vroeger de tijd nemen voor een ongepland praatje met een oude bekende. Nu moet je er in een bepaalde richting door rijden en moet je zo snel mogelijk weer vertrekken."

Ook de private sector gaat voor een doorgedreven efficiëntie. Grootwarenhuizen proberen het maximum uit hun vloeroppervlakte te halen. Toch ziet Stijn Oosterlynck dat zij niet ongevoelig zijn voor hun functie als derde plek. "In hun inkomruimte spelen ze in op hun sociale functie, door bijvoorbeeld ruimte te voorzien om berichten of affiches te hangen. Locaties kregen vaak op een organische manier een derdeplekkarakter. Mensen ontmoetten er elkaar, sloegen er een praatje en leerden er anderen kennen. Hoe meer we ons richten op efficiëntie, hoe meer dat alles verdwijnt. Want ontmoeting is niet efficiënt. Integendeel, het haalt ons uit onze routine, het gooit onze planning overhoop, het zorgt ervoor dat we langer plakken blijven dan we voorzien. Derde plekken verdwijnen voor een stuk onder de druk van onze obsessie met efficiëntie."

Veranderende derde plekken

Dat bepaalde derde plekken verdwijnen of drastisch veranderen, is volgens Stijn Oosterlynck niet altijd een probleem. Anders dan bijvoorbeeld Ben Mouling en zijn Kroegtijgers vindt hij het verdwijnen van bruine cafés geen drama. "Samen met de daling van het aantal cafés neemt het aantal koffiebars toe. Dat zegt iets over wat wij van derde plekken verwachten. Het café zet alcohol centraal en is van oorsprong een vrij mannelijke ruimte, al is dat wel wat veranderd. Een koffiebar is niet gericht op alcohol en is

wat inclusiever. Dat is een gevolg van de veranderende bevolking. Ik vind dat we de derde plek daarom niet te statisch mogen bekijken."

"Samen met de daling van het aantal cafés neemt het aantal koffiebars toe."

Verschillende doelgroepen zoeken ook verschillende derde plekken op. "Een studie in Parijs toonde aan dat voor ouderen de winkel een essentiële derde plek is. Daar leggen ze contacten en ontmoeten ze bekenden. Een jonger publiek zoekt dan weer vooral de horeca op. Voor beide groepen zijn pleinen, parken en straten minder belangrijk als derde plek dan we soms denken. Dat geldt niet voor tieners. Zij zijn te jong om naar horecazaken te gaan of hebben er het geld niet voor. De derde plek is bijzonder belangrijk voor hun identiteitsontwikkeling. Op straat kunnen ze experimenteren met volwassenheid, zonder toezicht door ouders of leerkrachten. Voor hen zijn straten en pleinen extreem belangrijk, ook al worden ze er wel eens negatief bekeken. Experimenteergedrag kan luid zijn en leiden tot het uitspoken van dingen die thuis niet mogen."

Vertrouwde vreemden

Op vraag van Raak onderzoeken Stijn Oosterlynck en Jasmine Keersmaekers het effect van derde plekken op het welzijn. Ze kijken naar buurtbewoners die af en toe deelnemen aan een lokale Raak-activiteit. "In je buurt kan je publieke familiariteit ervaren. Dat wil zeggen dat je buren vertrouwde vreemden worden. Dat zorgt voor samenhang in de buurt. Stel dat je overbuur – die je verder niet kent – twee dagen de luiken niet opent, terwijl hij dat normaal gezien elke ochtend om 9 uur doet. Dan weet je dat er mogelijk iets mis is. Als je andere buur elke zaterdagnacht luidruchtig thuiskomt na een avondje stappen, dan weet je dat je niet ongerust moet zijn als je 's nachts gestommel hoort. Die zaken raken aan het algemeen gevoel van welbevinden. We willen bekijken in welke mate de activiteiten van Raak daaraan bijdragen."

Oplossing puzzel pagina 42

	H		F		E			N	
D	E	S	I	G	N		R	O	L
	R	A	L		K	O	A	L	A
S	T	U	M	P	E	R	D		A
		N		E	L	K	A	A	R
K	L	A	A	R		E	R	T	S
	E		B	U	K	S		H	
G	N	O	E		O	T	T	E	R
	T	R	E	E	M		E	N	E
G	E	E	L		M	O	L	E	N
		G		G	A		E		T
S	C	O	R	E		O	R	D	E
	E	N		N	U	L		R	
O	M		E	E	N	M	A	A	L
	E	E	K		I		A	V	E
T	N	V		K	E	U	L	E	N
	T	A	L	M		E	T	N	A

Antwoorden quiz pagina 43

1. **180,95 km per uur**
2. **9**
3. **Mistral**
4. **Monegask, Zeeuw en Madrileen**
5. **Creedence Clearwater Revival, The Scene en Dire Straits**
6. **Namen, Vlaams-Brabant en Limburg**
7. **Wuhan**
8. **a1 b3 c2; a3 b1 c2 ; a3 b2 c1**

Medewerkers Raak Magazine november-december 2026
Kurt Borremans, Michiel Bronckaerts, An Candaele, Steven Claeys, Koen Deca, Tim De Winter, Jo De Smet, Jurgen D'Ours, Kristof Ghyselinck, Nona Heremans, Steef Jansen, Jochen Szkilny, Yasmine Tavernier, Arno Vande Velde (Arnoleon), Charlotte Van Doren, Katrijn Van Giel, Isabel Van Maele, Hilde Van Malderen, Matthias Van Milders, Peter Van Riet.

Coördinatie en eindredactie
Jurgen D'Ours

Vormgeving
Het Eiland Neus

Reclameregie
Primetime, Dirk Van Eetvelde, 0468 26 54 46, dirk.van.eetvelde@primetime.be

Druk
Dessain Printing, Mechelen

Coverfoto
Steef Jansen

Oplage
36 000 exemplaren

Verantwoordelijke uitgever
Jo De Smet, Urbain Britsierslaan 5, 1030 Schaarbeek

Zonder schriftelijke toestemming van de uitgever mag geen enkele tekst of illustratie geheel of gedeeltelijk worden gereproduceerd. Advertenties vallen niet onder de verantwoordelijkheid van de uitgever.

Een reactie of vraag? Heeft iemand in je buurt Raak Magazine niet ontvangen? Adreswijziging? 02 246 52 52, info@raakvzw.be of via post: Raak vzw, Urbain Britsierslaan 5, 1030 Schaarbeek.

Met de steun van

Vlaanderen verbeelding werkt

Herbestemmer Caroline Staessens

"De beste plekken zijn die waar het gebouw opnieuw een ecosysteem wordt"

Met Monumento gaat Caroline Staessens op zoek naar leegstaande monumentale gebouwen die korte en langere tijd een nieuwe invulling kunnen krijgen. Ze doet dat vanuit de overtuiging dat elk gebouw een ziel en een verhaal heeft.

Tekst: Jurgen D'Ours • Foto Jonathan Ramael

1 Kan je elk gebouw herbestemmen, of is afbreken soms een betere optie?

"Niet elk gebouw moet koste wat kost behouden blijven. Voor mij begint herbestemming daarom niet bij de vraag 'wat kunnen we hiervan maken?', maar bij 'wat is hier al aanwezig en welke waarde zit daarin?'. Dat gaat verder dan alleen architecturale of erfgoedwaarde. Een gebouw kan ook een sterke betekenis hebben voor een buurt of een collectief geheugen dragen. Tegelijk moeten we realistisch durven te zijn. Als de technische toestand zo slecht is dat behoud nauwelijks nog verantwoord is, of wanneer een gebouw zich echt niet kan aanpassen aan een nieuwe functie, kan afbraak de betere keuze zijn."

2 Wat zijn jouw ultieme tips om herbestemming te laten slagen?

"Begin niet met het gebouw vol te tekenen, maar met luisteren en observeren. Naar het gebouw zelf, naar zijn geschiedenis, naar de eigenaar, maar evengoed naar de mensen die er wonen en werken en naar wat er in de omgeving ontbreekt.

Twee, durf te testen voordat je definitief beslist. Bij Monumento gebruiken we tijdelijke invulling heel bewust als onderzoeksfase. We brengen verschillende gebruikers samen, kijken welke functies werken, welke samenwerkingen spontaan groeien. Een leeg gebouw wordt zo eigenlijk een levend laboratorium voor zijn eigen toekomst.

En ten slotte: probeer niet alles te controleren. Een succesvolle herbestemming ontstaat zelden uitsluitend van achter een tekentafel. De beste plekken zijn voor mij die waar het gebouw opnieuw een ecosysteem wordt: economisch haalbaar, maar tegelijk sociaal en maatschappelijk relevant."

3 Inspraak en participatie bij herbestemming: sterkte of zwakte?

"Absoluut een sterkte, op voorwaarde dat de participatie echt is. Mensen betrekken terwijl alle beslissingen eigenlijk al genomen zijn, heeft weinig betekenis.

Een gebouw staat nooit op zichzelf. Het staat in een straat, een wijk, tussen buren en organisaties die vaak veel beter weten wat er lokaal leeft en ontbreekt. Die kennis moet je gebruiken.

Voor mij betekent participatie bovendien niet dat iedereen over alles moet beslissen. Er moet nog altijd een duidelijke visie en regie zijn. Ik merk telkens opnieuw dat wanneer je een leegstaand gebouw opnieuw opent er iets heel interessants gebeurt: mensen beginnen zich de plek opnieuw toe te eigenen. Er ontstaan ontmoetingen en samenwerkingen die je vooraf niet had kunnen ontwerpen."

EuriKa-Shoe

HEREN: Floris Van Bommel Dr Martens Antony Morato Karl Lagerfeld Hoff Timberland Ambiorix Lloyd Ara Ecco Rockport Clarks Geox Mephisto Greve Ea7 Armani Sebago Xsensible Solidus

SNEAKERSHOP: Nike Adidas Karhu KarlLagerfeld Hoff SteveMadden UGG Buffalo Diadora Skechers Pantofola d'oro Vans Palladium AntonyMorato All-Star Asics Guess LaCoste Saucony Ea7 Armani NewBalance Sun68 Puma Reebok

DAMES: Guess Shoes & Bags Valentino Floris Van Bommel UGG Buffalo Hoff Diadora Ilse Jacobsen Gabor Mephisto Ecco Ara Geox Semler Solidus Think! Liu Jo Mexx Sun68 Kahru Karl Lagerfeld

SKECHERS
HANDS FREE Slip-ins

SKECHERS
Grootste keuze bij ons: 3000 paar!

MEER DAN 2.000 MODELLEN VOOR STEUNZOLEN!

Mephisto-Mobils Allrounder Piesanto Berkemann Ara Solidus Gabor Birkenstock HotPatatoes
CHROOM VRIJ: Think! Veja Mephisto Nature Vital Stuppy FinnComfort Wolky Oofos Crocs FitFlop
DIABEET: Durea Varomed Xsensible Solicare

SPECIALIST IN WANDEL- LOOP- & BALANCE-SCHOENEN
Mbt Kybun Joya Sano Xsensible Rollingsoft Skechers
TOPDEALER VAN: Mephisto Lowa Meindl Grisport Allrounder Asics Teva NewBalance Dachstein Deuter

€ 13 KORTING BIJ AANKOOP VAN EEN PAAR SCHOENEN VANAF € 99,00 EN NIET CUMULEERBAAR MET ANDERE KORTINGEN

Naam .....

Adres .....

.....

E-mail ..... Datum ..... / ..... / .....

BON €13

Niet geldig tijdens de sperperiode.

EURIKA-SHOE BV - Handelsstraat 141 - 1840 Londerzeel (Malderen-station)
Tel. (052) 33 30 01 - e-mail: eurika@telenet.be
Open: alle dagen van 10 tot 18u - **Gesloten:** zondag, maandag en Feestdagen

NU TERUG BESCHIKBAAR

HET RAAK KOFFIEPAKKET*

MET 35% KORTING & GRATIS LEVERING

"ELKE DAG OPNIEUW GAAN WE VOOR JOU OP ZOEK NAAR DE LEKKERSTE KOFFIES. EERLIJK EN DUURZAAM".

Ray & Jules branders
Sarah & Lieze

* RAAK KOFFIEPAKKET 2X 500G

Met 35% korting & gratis levering
Ontdek dankzij Raak deze heerlijke Ray & Jules koffies extra voordelig. Traag geroosterd, met de kracht van de zon, in de Leuvense branderij. Intens van smaak en boordevol aroma. Bonen of gemalen naar keuze.

- Twee heerlijke koffies, 100% arabica
- Uit Nicaragua en een Afrikaanse blend
- Met 35% korting, slechts ~~€ 38,9~~ **€ 25**
- **Gratis levering**

RAY&JULES
THE SUNNY KIND OF COFFEE

*Max. 3 pakketten per klant aan voordeelprijs. Voordeel geldig tot 30 november 2026.

BESTEL NU: RAY-JULES.COM/RAAK